

BOKT "FİNANS KREDİT" MMC

Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun hazırlanmış

Maliyyə Hesabatları və

Müstəqil Auditorların Hesabatı

MÜNDƏRİCAT

Səhifə

31 dekabr 2023-cü il tarixinə bitən il üzrə

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması və təsdiqlənməsi üzrə

Rəhbərliyin məsuliyyətinə dair hesabat

1

Müstəqil auditorun rəyi

2-3

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat

4

Mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlirlər haqqında hesabat

5

Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat

6

Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat

7

Maliyyə hesabatları üzrə qeydlər

8-36

BOKT "FİNANS KREDİT" MMC

31 DEKABR 2023-Cİ İL TARİXİNƏ BİTƏN İL ÜZRƏ MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQLƏNMƏSİ ÜZRƏ RƏHBƏRLİYİN MƏSULLİYYƏTİNƏ DAİR HESABAT

Rəhbərlik BOKT "Finans Kredit" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin ("Təşkilat") 31 dekabr 2023-ci il tarixinə maliyyə vəziyyətini, eləcə də həmin tarixə bitən il üzrə əməliyyat nəticələrini, pul vəsaitlərinin hərəkətini və kapitalda dəyişiklikləri Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") müvafiq olaraq düzgün əks etdirən maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik aşağıdakılara görə məsuliyyət daşıyır:

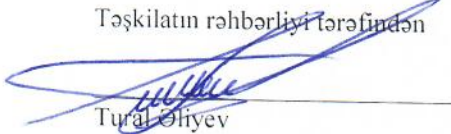
- Mühəsibat uçotu qaydalarının müvafiq şəkildə seçilməsinə və tətbiqinə;
- Məlumatların, o cümlədən mühəsibat uçotu qaydalarının müvafiq, mötəbər, müqayisəli və anlaşıla bilən tərzdə təqdimatına;
- İstifadəçilərə xüsusi əməliyyatların, digər hadisə və şəraitlərin Təşkilatın maliyyə fəaliyyəti və maliyyə nəticələrinə təsirini anlamağa kömək göstərmək üçün MHBS-in xüsusi tələblərinin yerinə yetirilməsi kifayət etmədikdə əlavə açıqlamaların verilməsinə;
- Təşkilatın fasiləsizlik prinsipinə əsasən fəaliyyətini davam etdirə bilməsi imkanlarının qiymətləndirilməsinə.

Həmçinin, rəhbərlik aşağıdakılara görə məsuldur:

- Təşkilat daxilində sağlam və effektiv daxili nəzarət sisteminin planlaşdırılması, tətbiqi və saxlanılmasına;
- Təşkilatın əməliyyatlarının açıqlanması və izah edilməsi, habelə maliyyə vəziyyətinin istənilən vaxt dəqiqliklə açıqlanması üçün yetərli olan və Təşkilatın maliyyə hesabatlarının MHBS-ə uyğun gəldiyini təmin edə biləcək müvafiq mühəsibat uçotu qeydlərinin aparılmasına;
- Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi və mühəsibat uçotu standartlarına müvafiq olaraq yerli uçot qeydlərinin aparılmasına;
- Təşkilatın aktivlərinin mühafizə olunması üçün mümkün tədbirlərin görülməsinə;
- Saxtakarlıq və digər pozuntuların müəyyən edilməsi və qarşısının alınmasına.

Təşkilatın 31 dekabr 2023-ci il tarixinə bitən il üzrə maliyyə hesabatlarının buraxılması rəhbərlik tərəfindən 6 may 2024-cü il tarixində təsdiqlənmişdir.

Təşkilatın rəhbərliyi tərəfindən

Turat Əliyev

Direktor
23 may 2024-cü il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

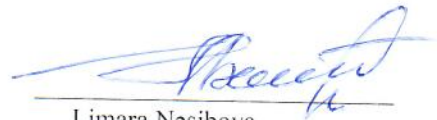
Audit & Financial Advisor

ASK Plaza, 2th floor, Tbilisi Avenue 35,

Baku, Azerbaijan

Tel:

Limara Nəsimova

Baş Mühəsib
23 may 2024-cü il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Müstəqil Auditorun Rəyi

BOKT "Finans Kredit" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin Təsisçiləri və Rəhbərliyinə:

Şərti rəy

Biz BOKT "Finans Kredit" MMC-nin (Təşkilat) 31 dekabr 2023-cü il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan və həmin tarixə bitən il üzrə mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlirlər, kapitalda dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesablardan, habelə mühim mühasibat uçotu prinsipləri və digər izahedici məlumatların icmalından ibarət olan maliyyə hesabatlarının auditini apardıq. Bizim fikrimizcə, əlavə edilən maliyyə hesabatları 31 dekabr 2023-cü il tarixinə Təşkilatın maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə bitən il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından - Şərti rəy üçün əsasda qeyd olunan məsələdən başqa - düzgün əks etdirir.

Şərti rəy üçün əsas

9 sayılı qeyd üzrə Təşkilatın balansında ilkin tanınma ilə 31 dekabr 2023-ci il tarixinə 173 775,59 AZN məbləğində əsas vəsait əks etdirilmişdir.

Maliyyə hesabatları üçün rəhbərliyin və Təşkilatın idarə edilməsinə cavabdeh olan şəxslərin məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının Maliyyə Hesabatları Beynəlxalq Standartlarına uyğun hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi, həmçinin fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq, əhəmiyyətli səhvlər olmayan maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün rəhbərliyin lazım bildiyi daxili nəzarət üzrə məsuliyyət daşıyır. Maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən, rəhbərliyin Təşkilatı ləğv etmək və ya əməliyyatları dayandırmaq niyyəti olduğu və ya bunu etməkdən başqa heç bir real alternativ olmadığı hallar istisna olmaqla rəhbərlik, Təşkilatın daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etməsi qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi bağlı məsələlərin (belə məsələlər varsa) açıqlanmasına və mühasibat uçotunun daim fəaliyyətdə olan müəssisə konsepsiyasının istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır. Təşkilatın idarə edilməsinə cavabdeh olan şəxslər Təşkilatın maliyyə hesabatlarının hazırlanması prosesinə nəzarət üçün məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının auditini üzrə auditorun məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz ümumiyyətlə maliyyə hesabatlarında fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olmamasına kifayət qədər əminlik əldə etmək və rəyimiz daxil olan auditor hesabatını təqdim etməkdir. Kifayət qədər əminlik əminliyin yüksək dərəcəsini ifadə edir, lakin BAS-a uyğun olaraq aparılmış audit nəticəsində mövcud olan bütün təhriflərin üzə çıxarılmasına zəmanət vermir. Təhriflər fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində əmələ gələ bilər və fərdi və ya məcmu halda götürməklə hazırkı maliyyə hesabatlarının əsasında istifadəçilərin qəbul edəcəyi iqtisadi qərarlara təsir göstərmələrini ehtimal etməyə əsas olacağı halda əhəmiyyətli hesab olunur.

BAS-a uyğun olaraq aparılmış auditin bir hissəsi olaraq biz audit zamanı peşəkar mühakimə və peşəkar spektisizm tətbiq edirik. Biz həmçinin:

- Maliyyə hesabatlarında fırıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində əhəmiyyətli təhriflərin olması risklərini müəyyən edir və qiymətləndirir, həmin risklərə cavab olaraq audit prosedurlarını layihələşdirir və həyata keçirir, eləcə də rəyimiz üçün əsas yaratmaq məqsədilə kifayət və münasib olan audit sübutunu əldə edirik. Fırıldaqçılıq nəticəsində yaranmış əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riski səhvlər nəticəsində yaranmış əhəmiyyətli təhriflərin aşkar edilməməsi riskindən yüksəkdir, çünki fırıldaqçılığa gizli sözləşmə, saxtakarlıq, bilərəkdən səhv buraxma, yanlış təqdimat və ya daxili nəzarət qaydalarına əməl olunmaması daxil ola bilər.

- Müəyyən şəraitdə münasib olan audit prosedurlarının işlənilib hazırlanması məqsədilə auditə aid olan daxili nəzarət elementləri haqqında anlayış əldə edir, lakin bu zaman Təşkilatın daxili nəzarət sisteminin səmərəliliyi haqqında rəy bildirmək məqsədini güdmürük.
- Rəhbərlik tərəfindən istifadə edilmiş uçot prinsiplərinin münasibliyini, uçot təxminlərinin və əlaqəli açıqlamaların əsaslılığını qiymətləndiririk.
- Rəhbərlik tərəfindən mühasibat uçotunun daim fəaliyyətdə olan müəssisə konsepsiyasının tətbiqinin münasibliyi və əldə edilmiş audit sübutlarına əsaslanaraq Təşkilatın daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etməsi ilə bağlı əhəmiyyətli şübhə doğuran hadisə və ya şəraitlərlə əlaqədar mühüm qeyri-müəyyənliyin olub-olmaması haqqında nəticə çıxarıyıq. Mühüm qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu qənaətinə gəldiyimiz halda, biz auditor hesabatımızda fərdi maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli açıqlamalara diqqəti yönəltməliyik və ya, əgər bu cür açıqlamalar qeyri-münasib olarsa, rəyimizə düzəliş etməliyik. Lakin gələcək hadisə və ya şəraitlər Təşkilat daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etməməsinə gətirib çıxara bilər.
- Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatı, strukturu və məzmunu, eləcə də maliyyə hesabatlarının müvafiq əməliyyat və hadisələri düzgün təqdim edib-etmədiyini qiymətləndiririk.

Fəaliyyətin fasiləsizliyinə dair əhəmiyyətli qeyri-müəyyənlik

Biz diqqəti Təşkilatın maliyyə hesabatlarına dair izahedici qeydlərində olan koronavirus infeksiyasının yayılması şəraitində və bunun iqtisadi nəticələri ilə bağlı təşkilatın fəaliyyətinin davam etdirilməsinə dair qeyri- müəyyənlik faktorlarına yönəltmək istərdik. Pandemiya ilə əlaqəli karantina vəziyyətinin davam etməsinə baxmayaraq Təşkilatın fəaliyyətinin davam etdirilməsində qeyri-müəyyənlik faktoru aşkar olunmamışdır. Rəhbərlik hesab edir ki, Təşkilat fəaliyyətinin fasiləsizliyini təmin edə bilər və eyni zamanda cari ildə əldə etdiyi mənfəət 2023-cü ildə fəaliyyətinin fasiləsizliyini təmin etmədikdə və məsələnin həlli yönündə Təşkilatın təsisçisi tərəfindən lazımi məbləğdə dəstəklə təmin ediləcəkdir. Bu məsələ ilə bağlı rəyimiz modifikasiya edilmir. Biz digər məsələlərlə yanaşı, auditin planlaşdırılmış əhatə dairəsi, vaxtı və əhəmiyyətli audit nəticələri, o cümlədən audit zamanı daxili nəzarətdə hər hansı əhəmiyyətli çatışmazlıqları tərəfimizdən müəyyən olunduğu halda Təşkilatın idarə edilməsinə cavabdeh olan şəxslərin nəzərinə çatdırmalıyıq.

23 may 2024-cü il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

S.A Əlizadə Nail Ələkbər oğlu

M.Y

BOKT "FİNANS KREDİT" MMC

MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT

31 DEKABR 2023-Cİ İL TARİXİNƏ

(Azərbaycan Manatı ilə)

31 dekabr 2022-ci il 31 dekabr 2023-ci il
Qeydlər tarixində bitən il üzrə tarixində bitən il üzrə

AKTİVLƏR

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	7	16630.12	2 874.10
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	8	2,074,000	2 747 044.99
Ösas vəsaitlər	9	98,694	173 775.59
Qeyri-maddi aktivlər	9	14,537	12 840.06
İstifadə hüquqlu aktivlər	10	268,123	116 753.63
Digər aktivlər	10	21,798	79991.40

CƏMI AKTİVLƏR

2,493,782 3 133 279.77

ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL

Öhdəliklər

Banklar və digər maliyyə institutlarına olan borclar	11	958,589	1,561 521.13
Səhmdarlar və digər fiziki şəxslər qarşısında olan	12	193,340	746 455.94
öhdəliklər			
İstifadə hüquqlu aktivlər üzrə öhdəliklər	13	268,123	116 753.63
Cari mənfəət vergisi öhdəliyi		-	-
Gələcək dövrün gəlirləri		22,154	-
Təxirə Salınmış vergi öhdəlikləri	13	79	300
Digər Öhdəliklər	13	711,180	1358.10

Cəmi öhdəliklər

2,153,465 2 426 388.80

Kapital

Nizamnamə kapitalı	14	300,000	442 000
Keçmiş illərin mənfəəti		-	3.30
Yığılmış mənfəət	15	40,317	264 887.67

Cəmi kapital

340,317 706 890.97

CƏMI ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL

3133279.77

Rəhbərlik adından :

Tural Əliyev
Direktor

23 may 2024-cü il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Limara Nəsimova
Baş mühasib

23 may 2024-cü il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

8-39 cu səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

BOKT "FİNANS KREDİT" MMC

MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ DİGƏR MƏCMU GƏLİRLƏR HAQQINDA HESABAT

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT

(Azərbaycan Manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2023-ci il tarixində bitən il üzrə (Dəqiqləşdirilmiş)
Faiz gəlirləri	15	287,595	709492,39
Faiz xərcləri	15	(64,231)	(255491,80)
Xalis faiz gəlirləri		223,364	454000,59
Kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat	8	(3,595)	0,00
Ehtiyat ayırmalarından sonar xalis faiz gəlirləri		219,769	454000,59
Xarici valyuta əməliyyatları üzrə xalis zərər	18	(792)	0,00
Haqq və komissiya gəlirləri və xərcləri, xalis	16	5,515	35 103,21
Digər gəlirlər /xərclər, xalis	19	(4,458)	(3035,58)
XALIS QEYRİ-FAİZ GƏLİRİ		265	32067,63
ƏMƏLIYYAT GƏLİRİ		220,034	486068,22
İnzibati və digər əməliyyat xərcləri	17	(169,638)	(221180,55)
Silinmə	17	-	-
VERGİDƏN ÖVVOLKİ MƏNFƏƏT		50,396	264887,67
Mənfəət vergisi xərci	20	(10,079)	(52977,53)
İL ÜZRƏ XALIS MƏNFƏƏT		40,317	211910,14
İL üzrə digər məcmu gəlirlər		-	(-)
İL ÜZRƏ CƏMI MƏCMU GƏLİR		40,317	211910,14

Rəhbərlik adından :

Tural Əliyev
Direktor

23 may 2024-cü il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Limara Nəsimova
Baş mühasib

23 may 2024-cü il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

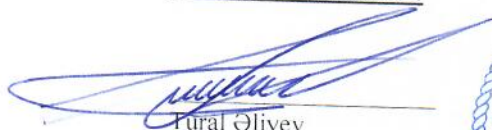
8-39 cu səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

BOKT "FİNANS KREDIT" MMC

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
KAPİTALDA DƏYİŞİKLİKLƏR HAQQINDA HESABAT
(Azərbaycan Manatı ilə)

	Qeydlər	Nizamnamə kapitalı	Yığılmış mənfəət	Cəmi kapital
31 dekabr 2022-ci il tarixinə qalıq		300,000	-	300,000
2022-ci il üzrə cəmi məcmu gəlir		-	45,652	45,652
31 dekabr 2022-ci il tarixinə qalıq	15	300,000	45,652	345,652
31 dekabr 2023-ci il tarixinə qalıq		442000		442000
2023-ci il üzrə cəmi məcmu gəlir		-	264887.67	264887.67
2023-ci il üzrə nizamnaməyə daxil		-	40003.30	40003.30
31 dekabr 2023-ci il tarixinə qalıq	15	442000	264887.67	706887.67

Rəhbərlik adından :

Fural Əliyev
Direktor

23 may 2024-cü il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Limara Nəsimova
Baş mühasib

23 may 2024-cü il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

8-39 cu səhifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

BOKT "FİNANS KREDİT" MMC

31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA HESABAT
(Azərbaycan Manatı ilə)

Qeydlər	31 dekabr 2022-ci bitən il üzrə	31 dekabr 2023-ci bitən il üzrə
Əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını		
Vergidən əvvəlki mənfəət	50,396	264 887.67
Düzəlişlər		
Faiz gətirən aktivlər üzrə dəyərsizləşmədən zərər	3,595	-
Xarici valyuta əməliyyatları üzrə məzənnə fərqi	792	
Köhnəlmə və amortizasiya xərcləri	35,193	43941.14
Hesablanmış faizlərdə xalis dəyişmələr	13.664	(-)
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin axını	103,640	(-)
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslarda xalis (artım)/azalma	(1,429,551)	(-)
Digər aktivlərdə xalis azalma	(21,628)	-
Cari mənfəət vergisi öhdəliklərində (azalma)	5211	-
Digər öhdəliklərdə artım	236,069	-
Əməliyyat fəaliyyətindən əldə olunmuş (yönəlmis) vergidən əvvəlki xalis pul vəsaitləri	(1,106,259)	(-)
Ödənilmiş mənfəət vergisi	(2,434)	52 977.53
Ödənilmiş faizlər	223,364	255 491.80
Əməliyyat fəaliyyətinə (yönəlmis)/ fəaliyyətindən əldə olunmuş xalis pul vəsaitləri	(885,329)	-
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin axını		
Uzunmüddətli aktivlərin alınması	(378,923)	-
Səhmdarlara ödənilmiş dividendlər	(45,652)	-
İnvestisiya fəaliyyətində daxil olan/(yönəlmis) cəmi nəğd pul vasaitləri	(424,575)	-
Maliyyələşdirilmə fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin axını		
Nizamnamə kapitalında (azalma)/artma	-	142000.00
Səhmdarlar və digər fiziki şəxslər qarşısında olan öhdəliklərdə (azalma)/artma	193.340	746455.94
Banklar və digər maliyyə institutlarına olan borclarında artım/(azalma)	958,589	1561521.13
Maliyyə fəaliyyətində daxil olan/(yönəlmis) cəmi nəğd pul vasaitləri	1,151,929	
Məzənnə fərqi pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə təsiri	-	-
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərində xalis artma/(azalma)	(157,976)	
İlin əvvəlinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	174,606	16630
İlin sonuna pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	16,630	2874.10

Rəhbərlik adından :

Tural Əliyev
Direktor

23 may 2024-cü il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Limara Nəsimova
Baş mühasib

23 may 2024-cü il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

8-39 cu sahifələrdə verilmiş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edir.

BOKT "FİNANS KREDİT" MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
(Azərbaycan Mənatı ilə)

1. GİRİŞ

Təşkilat və onun fəaliyyəti

Təşkilat 30 sentyabr 2020-ci ildə Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Vergi Xidmətinin Milli Gəlirlər Baş İdarəsinin Hüquqi Şəxslərin Dövlət Qeydiyyatı İdarəsi tərəfindən Bank Olmayan Kredit Təşkilatı "Finans Kredit" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti adı ilə qeydiyyata alınmışdır.

Təşkilatın hüquqi ünvanı aşağıdakı kimidir:

Bakı şəhəri, Səbail rayonu, Massiv 1, ev 262-A.

Təşkilat bütünlüklə payçıya məxsusdur. Təşkilatın payları 31 dekabr 2023-ci il tarixinə aşağıdakı kimidir:

Payçının adı	Payın məbləği (AZN)	Pay faizi
Məmmədov Rəmiyəddin Hüseyn oğlu	442 000.00	100%
Cəmi nizamnamə kapitalı	442 000.00	100%

Əlaqəli tərəflərlə olan əməliyyatlar 25-ci Qeyddə açıqlanır.

2. HESABATLARIN TƏRTİB EDİLMƏSİNİN ƏSAS PRİNSİPLƏRİ

Uyğunluq prinsipi

Hazırkı maliyyə hesabatları fəaliyyətin fasiləsizliyi və Beynəlxalq Mühəsibat Uçotu Standartları Şurası tərəfindən hazırlanan 31 dekabr 2023-cü il tarixinə qüvvədə olan Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarına ("BMHS") uyğun şəkildə hazırlanmışdır.

Təqdimatın əsasları

Maliyyə hesabatları aşağıda göstərilmiş mühəsibat uçotu prinsiplərində başqa cür qeyd olunmayıbsa (məsələn, müəyyən maliyyə alətləri ədalətli dəyər prinsipi ilə ölçülür) tarixi dəyər prinsipinə əsasən hazırlanmışdır. Ədalətli dəyər- qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında aparılan əməliyyatlarda aktivin satılması zamanı alınan və ya öhdəliyin köçürülməsi zamanı ödənilən qiymətdir. Aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyərini müəyyən edərkən Təşkilat mümkün dərəcədə bazarda müşahidə edilə bilən informasiyalardan istifadə edir. Əgər aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyəri müəyyən oluna bilmirsə, Təşkilat müşahidə edilə bilən məlumatların istifadəsini maksimumlaşdırır və müşahidə edilə bilməyən məlumatların istifadəsini minimumlaşdırır (oxşar əməliyyatlar üçün qiymətləri, diskontlaşdırılmış pul vəsaitləri hərəkətinin təhlilini və ya emitentin xüsusi hallarda opsiyon qiymət qoyma modelini əks etdirən müqayisəli bazar yanaşmasının istifadəsi) qiymətləndirmə mexanizmlərindən istifadə edir. İstifadə olunan məlumatlar bazar iştirakçılarının nəzərə aldığı aktiv/öhdəliyin xarakteristikalarına uyğundur.

Ədalətli dəyər qiymətləndirmə üçün məlumatların müşahidə edilə bilmə dərəcəsinə və bütünlüklə ədalətli dəyərin müəyyən olunmasında məlumatların əhəmiyyətinə əsaslanaraq müxtəlif iyerarxiyalar kateqoriyalara bölünür:

- 1-ci səviyyə - ədalətli dəyər eyni aktivlər/öhdəliklərin bazardakı mövcud aktiv qiymətindən (dəyişdirilməmiş) əldə edilir.
- 2-ci səviyyə ədalətli dəyər 1-ci səviyyədə göstərilən mövcud qiymətlərdən fərqli olaraq aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa (məs., qiymətlər) və ya dolaylı yolla (qiymətlərdən əldə olunan) müşahidə edilə bilən məlumatlardan əldə olunur.
- 3-cü səviyyə ədalətli dəyər müşahidə edilən bazar məlumatlarına əsaslanmayan (müşahidə edilə bilinməyən məlumatlar) aktiv və öhdəliklər üçün məlumatları özündə əks etdirən qiymətləndirmə mexanizmlərindən əldə olunur.

BOKT "FİNANS KREDİT" MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
(Azərbaycan Manatı ilə)

Ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələri arasındakı köçürmələr Təşkilat tərəfindən dəyişikliyin baş verdiyi hesabat dövrünün sonunda tanınır.

Funksional və hesabat valyutası

Təşkilatın funksional valyutası və bu maliyyə hesabatlarının tərtib olunduğu valyuta Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan Azərbaycan Manatıdır ("AZN").

3. TƏŞKİLATIN ƏMƏLİYYAT MÜHİTİ

Təşkilatın fəaliyyəti əsasən Azərbaycan Respublikasının ərazisində yerləşir. Beləliklə, Təşkilat inkişafda olan bazar iqtisadiyyatının xüsusiyyətləri ilə səciyyələnən Azərbaycanın iqtisadi və maliyyə bazarlarında fəaliyyətlə bağlı risklərə məruz qalır. Hüquqi, vergi və normativ baza və rejimlərin inkişafı davam edir, lakin onların müddəalarının həm fərqli şərh olunması, həm də tez-tez dəyişdirilməsi müşahidə olunur. Bütün bunların və sair hüquqi və vergi maneələri nəticəsində Azərbaycanda fəaliyyət göstərən müəssisələr müxtəlif çətinliklərlə üzləşirlər. Bununla yanaşı, Azərbaycan manatının son zamanlarda kəskin ucuzlaşması və dünya bazarında neftin qiymətinin davamlı şəkildə aşağı olması biznes mühitində qeyri-müəyyənlik səviyyəsini artırmışdır.

Maliyyə hesabatlarında Azərbaycandakı biznes mühitinin təşkilatın fəaliyyətinə və maliyyə vəziyyətinə təsiri Təşkilat rəhbərliyi tərəfindən qiymətləndirilir. Gələcəkdə biznes mühiti rəhbərliyin cari qiymətləndirməsindən fərqlənə bilər.

4. ƏSAS UÇOT PRİNSİPLƏRİNİN XÜLASƏSİ

9 saylı MHBS maliyyə alətləri

9 saylı MHBS-nin tətbiqi nəticəsində, Təşkilat, mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir hesabatında hesablanmış faiz gəliri üzrə gəlirlərin ayrıca təqdim edilməsini tələb edən "Maliyyə Hesabatlarının Təqdimatı" adlı 1 sayılı MUBS-na düzəliş etmişdir. Daha əvvəl Təşkilat, bu məbləği maliyyə hesabatlarına qeydlərdə açıqlamışdır. 9 saylı MHBS 1 yanvar 2018-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonrakı illik dövrlər üçün 39 sayılı "Maliyyə alətləri: Tanınma və Qiymətləndirmə" adlı MHBS-ni əvəz edir.

(a) Təsnifləşdirmə və qiymətləndirmə

9 saylı MHBS-yə əsasən "yalnız əsas məbləğin və faizin ödənilməsi" (YƏMFÖ) meyarına uyğun gəlməyən bütün borc maliyyə aktivləri ilkin tanınma zamanı mənfəət və ya zərərdə ədalətli dəyərle ölçülən aktivlər (MZƏD) kimi təsnifləşdirilir. Bu meyarla uyğun olaraq, "əsas kreditləşmə sazişi" nə uyğun olmayan borc alətləri, məsələn, əlaqədar konvertasiya opsiyonları və ya "reqress hüququ olmayan" kreditlər kimi alətlər MZƏD ilə ölçülür. YƏMFÖ meyarına cavab verən borc maliyyə aktivləri üçün, ilkin tanınmada təsnifat bu alətlərin idarə olunduğu biznes modelinə əsasən müəyyən edilir:

- "yığılmaq üçün saxlanılan" əsasda idarə olunan alətlər amortizasiya olunmuş dəyərle ölçülür;
- "yığılmaq və satış üçün saxlanılan" əsasda idarə olunan alətlər digər ümumi gəlirdə ədalətli dəyərdə ölçülür (DÜGƏD);

- Ticarət maliyyə aktivləri daxil olmaqla digər əsaslarla idarə olunan alətlər MZƏD ilə ölçülür. Alətin DÜGƏD kimi təsnifləşdirilməsi yekun olaraq təyin edildiyi hallar istisna olmaqla, kapital maliyyə aktivləri ilkin tanınmada MZƏD ilə ölçülən alət kimi təsnifləşdirilməlidir. DÜGƏD kimi təsnif edilən capital investisiyaları üçün dividend gəliri istisna olmaqla, bütün realizasiya edilmiş və realizasiya edilməmiş gəlir və zərərlər, sonrakı dövrlərdə mənfəət və ya zərəre təsnifləşdirilməyərək, digər ümumi gəlirdə tanınır.

Maliyyə öhdəliklərinin təsnifatı və ölçülərinin 39 sayılı MUBS-un tələbləri ilə müqayisədə əsas etibarlı ilə dəyişməz olaraq qalır. Törəmə alətlər MZƏD ilə ölçülməkdə davam edəcəkdir. Əlaqədar törəmə alətlər artıq əsas maliyyə aktivindən ayrılır.

(b) Dəyərsizləşmə

9 saylı MHBS-nin tətbiqi Təşkilatın maliyyə aktivləri üzrə dəyərsizləşmə zərərlərin uçot qaydasını tamamilə dəyişmişdir, belə ki, 9 saylı MHBS-un çəkilməmiş zərərlər əsasında yavaşca qabaqcadan gözlənilən kredit zərəri yavaşca (GKZ) ilə əvəz edilmişdir. 1 yanvar 2018-ci il tarixindən etibarən Təşkilat kredit öhdəlikləri və maliyyə zamanatları müqavilələri ilə birlikdə MZƏD ilə ölçülməyən bütün kreditlər və digər borc maliyyə aktivləri (bu bölmədə hamısı "maliyyə alətləri" adlandırılır) üçün gözlənilən kredit zərərləri üçün ehtiyatı uçota alır. Kapital alətləri üzrə 9 saylı MHBS əsasında dəyərsizləşmə hesablanır.

BOKT "FİNANS KREDİT" MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
(Azərbaycan Manatı ilə)

Maliyyə alətləri - Əsas qiymətləndirmə üsulları. Təsnifat formalarından asılı olaraq maliyyə alətləri ədalətli dəyərdə və ya amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır. Həmin qiymətləndirmə üsulları aşağıda əks etdirilir.

Ədalətli dəyər müstəqil şəkildə fəaliyyət göstərən yaxşı məlumatlandırılmış müstəqil tərəflər arasında əməliyyatın ümumi şərtlər əsasında həyata keçirildiyi zaman aktivin mübadilə edilə bildiyi və ya öhdəliyin yerinə yetirildiyi məbləği təşkil edir. Ədalətli dəyər fəal bazarda alınıb satılan maliyyə aktivləri üzrə cari tələb qiymətini və maliyyə öhdəlikləri üzrə cari təklif qiymətini əks etdirir. Bazar riskləri qarşılıqlı şəkildə əvəzləşdirilən aktiv və öhdəliklər ilə əlaqədar Təşkilat qarşılıqlı surətdə əvəzləşdirilən risklər üzrə ədalətli dəyər göstəricilərinin müəyyən edilməsi üçün orta bazar qiymətlərindən istifadə edə bilər və xalis açıq mövqeyə müvafiq tələb və təklif qiyməti tətbiq edə bilər. Maliyyə aləti fəal bazarda o zaman sərbəst surətdə alınıb satıla bilən aktivlər kimi qəbul edilir ki, onların qiymətləri haqqında məlumat fond birjasında və ya digər maliyyə Təşkilatından sərbəst və müntəzəm şəkildə əldə edilə bilsin və bu zaman həmin qiymətlər könüllü şəkildə bazar şərtləri çərçivəsində həyata keçirilən real və müntəzəm əməliyyatları əks etdirməsin.

Bazar qiymətləri mövcud olmayan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti modeli, könüllü şəkildə həyata keçirilən ən son əməliyyatlar haqqında məlumata əsaslanan modellər kimi qiymətləndirmə üsulları, eləcə də investisiya qoyulan müəssisələr haqqında maliyyə məlumatlarının təhlili istifadə edilir. Qiymətləndirmə üsulları müşahidə edilə bilən bazar məlumatları ilə dəstəklənməyən fərziyyələrin istifadə olunmasını tələb edə bilər. Bu fərziyyələrin hər-hansı birinin mümkün alternativ variantla əvəz edilməsi nəticəsində mənfəət, gəlir, aktiv və öhdəliklərin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişməsinə səbəb olacaq hallar barədə məlumat hazırkı maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

İlkin dəyər alış tarixinə aktiv almaq üçün ödənilmiş pul vəsaitlərini və ya onların ekvivalentlərinin məbləğini və yaxud verilmiş digər resursların ədalətli dəyərini əks etdirir və əməliyyat xərclərini ehtiva edir. İlkin dəyərlə qiymətləndirmə yalnız bazar qiymətləri olmayan və ədalətli dəyəri etibarlı şəkildə ölçülə bilməyən pay alətlərindəki investisiyalara tətbiq edilir.

Əməliyyat xərcləri əlavə xərcləri əks etdirir və birbaşa olaraq maliyyə alətinin alışı, buraxılması və ya satışı ilə əlaqədardır. Əlavə xərclər əməliyyatın həyata keçirilmədiyi təqdirdə yaranmayan xərclərdir. Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış üzrə agentlər kimi fəaliyyət göstərən işçilər daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və dilerlərə ödənilmiş haqq və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və fond birjalarına ödəmələr, eləcə də mülkiyyət hüququnun köçürülməsi üzrə vergilər və rüsumlar daxildir. Borc öhdəlikləri üzrə mükafat və ya diskontlar, maliyyələşdirmə xərcləri, daxili inzibati və ya saxlama xərcləri maliyyə xərclərinə daxil edilmir.

Amortizasiya olunmuş maya dəyəri əsas məbləğin ödənilməsi çıxılmaqla, lakin hesablanmış faizləri daxil etməklə, maliyyə aktivləri üçün isə dəyərsizləşmə zərərləri üzrə hər-hansı silinməni çıxmaqla aktivlərin ilkin dəyərini əks etdirir. Hesablanmış faizlərə ilkin uçot zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ödəniş məbləği üzrə hər-hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri, o cümlədən hesablanmış kupon gəlirləri və amortizasiya olunmuş diskont və ya mükafat (verilmə zamanı təxirə salınmış komissiyalar daxil olmaqla, əgər varsa) ayrıca göstərilir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın müvafiq maddələrinin balans dəyərinə daxil edilir.

Effektiv faiz metodu maliyyə alətinin balans dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində uçota alınması metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi, təxmin edilən gələcək pul ödənişlərini və ya daxilolmaları (kreditlər üzrə gələcək zərərlər xaric olmaqla) maliyyə alətinin gözlənilən fəaliyyət müddəti ərzində və ya müvafiq hallarda daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin xalis balans dəyərinə diskontlaşdırılan dəqiq dərəcədir. Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aləti üçün nəzərdə tutulan dəyişkən faiz dərəcəsi üzrə kredit spreadini əks etdirən mükafatlar və ya diskont və yaxud bazar qiymətlərindən asılı olaraq müəyyən edilməyən digər dəyişkən amillər istisna olmaqla, faiz dərəcələrinin növbəti dəyişdirilmə tarixinə qədər dəyişkən faizli alətlər üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont etmək üçün istifadə edilir. Bu cür mükafatlar və ya diskontlar maliyyə alətinin gözlənilən tədavi müddəti ərzində amortizasiya edilir. Diskont dəyərinin hesablanmasına müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsini təşkil edən bütün komissiyalar daxildir (gəlir və xərclərin uçotu siyasətinə baxın).

**31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR**

(Azərbaycan Manatı ilə)

Maliyyə alətlərinin ilkin uçotu. Mənfəət və zərər haqqında hesabatda ədalətli dəyərlə göstərilən ticarət üçün qiymətli kağızlar, derivativlər və digər maliyyə alətləri əvvəlcə ədalətli dəyerdə qeydə alınır. Bütün digər maliyyə alətləri, dövlət və dövlət təşkilatlarından alınmış kreditlər istisna olmaqla, əməliyyat xərcləri də daxil olmaqla ədalətli dəyerdə qeydə alınır. İlkin uçot zamanı ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq əməliyyat qiyməti ilə sübut edilir. İlkin uçot zamanı yaranan gəlir və ya zərər yalnız ədalətli dəyər ilə əməliyyat qiyməti arasında fərq olduqda qeydə alınır. Ədalətli dəyər eyni maliyyə aləti ilə aparılan digər cari bazar əməliyyatlarının müşahidəsi və yaxud həmin bazarlardan əldə edilən məlumatlara əsaslanan qiymətləndirmə üsulu ilə sübut edilir.

Qanunvericilik və ya ümumi qəbul edilmiş bazar qaydaları ilə müəyyən edilmiş vaxt çərçivəsində təchiz olunması nəzərdə tutulan maliyyə aktivlərinin bütün digər alış və satışları ("müntəzəm" alış və satışlar), Təşkilatın maliyyə aktivini almaq və ya satmaq öhdəliyini qəbul etdiyi əməliyyat tarixində qeydə alınır. Alış üzrə bütün digər əməliyyatlar müəssisənin həmin maliyyə aləti üzrə müqavilə tərəfi olduqda qeydə alınır.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri asanlıqla müəyyən nağd pul məbləğinə çevrilə bilən və dəyəri cüzi dəyişikliklərə məruz qalan maddələrdir. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə ilkin ödəmə müddəti üç aydan az olan banklararası bütün depozitlər daxildir. Verilmə tarixində istifadəsi üç aydan çox müddətə məhdudlaşdırılmış vəsaitlər pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə aid edilmir. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri amortizasiya olunmuş maya dəyərində əks etdirilir.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar təsbit edilmiş və ya müəyyən edilə bilən tarixlərdə qaytarılmaq şərti ilə sərbəst surətdə alınıb satıla bilməyən qeyri-derivativ maliyyə alətləri ilə əlaqəsi olmayan debitor borclarının əldə edilməsi və ya yaradılması məqsədilə, Təşkilat tərəfindən müştərilərə avans şəklində nağd pul verildiyi zaman uçota alınır. İlkin qiymətləndirmədən sonra müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar, banklardan alınacaq vəsaitlər EFD metodologiyası istifadə olunmaqla amortizasiya olunmuş dəyerdə dəyərsizləşmə çıxılmaqla müəyyən olunur. Amortizasiya olunmuş dəyər satın alma zamanı edilən güzəştlər və mükafatlar, EFD-in ayrılmaz hissəsi olan haqlar və xərclər nəzərə alınmaqla hesablanır. Buna görə də, Təşkilat faiz gəlirini gözlənilən kreditin müddəti ərzində sabit gəlirlilik dərəcəsinin ən yaxşı qiymətləndirməsini əks etdirən gəlirlilik dərəcəsi istifadə etməklə tanıyır, beləliklə, müxtəlif mərhələlərə aid olan potensial müxtəlif faiz dərəcələrinin təsirini və məhsulun həyat dövrünü (avanslar, cərimə faizləri və xərclər) tanıyır. Dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri ilə bağlı şərtlərə yenidən baxıldıqda, yenidən baxılmış şərtlər əvvəlki şərtlərdən əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənərsə, yeni aktiv əvvəlcə ədalətli dəyerdə uçota alınır.

Amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınan maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi. Maliyyə aktivinin ilkin uçotundan sonra baş vermiş bir və ya bir neçə halın ("zərər halları") nəticəsində yaranmış və etibarlı şəkildə təxmin edilə bilən maliyyə aktivləri və ya maliyyə aktivləri qrupu üzrə gələcək pul vəsaitlərinin məbləğinə və ya vaxtına təsir göstərən dəyərsizləşmə üzrə zərərlər il üzrə mənfəət və zərərə aid edilir. Ayrıca qiymətləndirilən maliyyə aktivləri (əhəmiyyətindən asılı olmayaraq) ilə əlaqədar dəyərsizləşmə üzrə zərərin baş verməsinə dair Təşkilatda obyektiv dəlil olmadıqda, həmin aktiv analoji kredit riskinə malik olan maliyyə aktivləri qrupuna aid edilir və dəyərsizləşməyə görə birlikdə qiymətləndirilir. Maliyyə aktivinin dəyərsizləşməsi məsələsinə baxarkən Təşkilatın nəzərə aldığı əsas amillər həmin aktivin vaxtı keçmiş status və hər-hansı girov təminatının realizasiya oluna bilməsidir.

Dəyərsizləşmə üzrə zərərin baş verməsinə dair obyektiv əlamətlərin mövcud olmasını müəyyən edən əsas meyarlar aşağıda göstərilir:

- hər-hansı ödənişin gecikdirilməsi və bu zaman gecikdirilmiş ödənişin hesablaşma sistemlərindəki gecikmə ilə izah edilə bilməməsi;
- borcalanın əhəmiyyətli maliyyə çətinlikləri ilə üzləşməsi və bunun Təşkilatın borcalan haqqında maliyyə məlumatları ilə təsdiqlənməsi;
- borcalanın müflisləşməsi və ya onun maliyyə strukturunun yenidən təşkil edilməsi riskinə məruz qalması;
- borcalana təsir göstərən milli və ya yerli iqtisadi şəraitin dəyişməsi nəticəsində onun ödəniş statusunda mənfəi dəyişikliklərin baş verməsi; və ya
- girovun dəyərinin bazar şərtlərinin pisləşməsi nəticəsində əhəmiyyətli dərəcədə aşağı düşməsi.

BOKT "FİNANS KREDİT" MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
(Azərbaycan Manatı ilə)

Aktivlər üçün dəyərsizləşmə üzrə zərərlərin kollektiv şəkildə qiymətləndirilməsi məqsədilə maliyyə aktivləri analoji kredit risk xüsusiyyətlərinə əsasən qruplaşdırılır. Həmin xüsusiyyətlər qiymətləndirilən aktivlərin müqavilə üzrə şərtlərinə uyğun olaraq borcalanlar tərəfindən bütün məbləğlərin ödənilməsi qabiliyyətinin göstəricisi olmaqla, bu cür aktivlər qrupu üzrə gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin təxmin edilməsi üçün uyğundur.

Dəyərsizləşməyə qarşı məcmu şəkildə qiymətləndirilən maliyyə aktivləri qrupundakı pul vəsaitlərinin gələcək hərəkəti, həmin aktivlərlə bağlı müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinə, keçmişdə baş vermiş zərər halları nəticəsində yaranacaq vaxtı keçmiş borcların həcminə dair rəhbərlikdə mövcud olan statistikaya və vaxtı keçmiş borcların geri qaytarılması nailiyyətinə əsasən müəyyən edilir. Keçmiş dövrlərə təsir göstərməyən cari şəraitin təsirini əks etdirmək və cari dövrdə mövcud olmayan keçmiş hadisələrin təsirini aradan qaldırmaq məqsədilə, keçmiş illərin statistikasını müşahidə edilə bilən cari məlumatlara əsasən tənzimlənir.

Amortizasiya olunmuş maya dəyərində uçota alınan dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri ilə bağlı şərtlərə yenidən baxılarsa və ya bu şərtlər borcalanın və yaxud boreverənin maliyyə vəziyyətindəki çətinliklərə görə dəyişərsə, dəyərsizləşmənin uçotu şərtlərin dəyişməsindən əvvəlki effektiv faiz dərəcəsinə əsaslanır.

Aktivin balans dəyərini effektiv faiz dərəcəsilə diskont edilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərində (kreditlər üzrə baş verməmiş gələcək zərərlər istisna olmaqla) silmək üçün aktivlər üçün dəyərsizləşmə üzrə zərər ehtiyat hesabında qeydə alınır. Girov qoyulmuş maliyyə aktivləri üzrə təxmin edilən gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərinin hesablanması girovun əldə edilməsi və satılması xərcləri çıxılmaqla, girov nəticəsində yarana bilən (girovun olub-olmaması ehtimal edildikdə) pul vəsaitlərinin hərəkətinə əks etdirir. Dəyərsizləşmə üzrə zərərin məbləği sonrakı dövrdə baş vermiş hadisəyə görə azalarsa və həmin azalma obyektiv olaraq zərərin qeydə alınmasından sonra baş vermiş hadisəyə (məsələn, borcalanın kredit reytinginin artması kimi) aid edilərsə, əvvəl qeydə alınmış dəyərsizləşmə üzrə zərər mənfəət və zərər hesabına yaradılmış ehtiyata düzəliş etməklə bərpa edilir.

Aktivlər qaytarıla bilmədikdə onlar, aktivin və ya onun hissəsinin bərpa olunması üçün bütün zəruri prosedurların tamamlanmasından və zərərin məbləğinin müəyyən edilməsindən sonra müvafiq zərər ehtiyatından silinir.

Maliyyə aktivlərinin uçotdan silinməsi. Təşkilat aşağıdakı hallarda maliyyə aktivlərini uçotdan silir: (a) aktivlər geri alındıqda və ya bu aktivlərlə əlaqədar pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə hüquqların müddəti başa çatdıqda və ya (b) Təşkilat maliyyə aktivlərindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını üzrə mülkiyyət hüququnu ötürdükdə və ya ötürülmə haqqında müqavilə bağladıqda və bu zaman (i) həmin aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə başqa tərəfə ötürdükdə və ya (ii) bu aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə ötürmədikdə və ya saxlamadıqda, lakin, həmin aktivlər üzrə nəzarət hüququnu özündə saxlamadıqda. Nəzarət qarşı tərəfin öz mülkiyyətində olan aktivləri satış üzrə əlavə məhdudiyyətlər qoymadan əlaqəli olmayan üçüncü tərəfə satmaq üçün praktiki imkana malik olmadığı hallarda saxlanılır.

Binalar və avadanlıqlar. Binalar lazım olduqda yığılmış amortizasiyanı və dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatı çıxmaqla, ilkin dəyərdə qeydə alınır.

Baş çatdırılmamış tikinti işləri lazım olduqda dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatı çıxmaqla, ilkin dəyərdə qeydə alınır. İlkin dəyərə müvafiq aktivlərin tikintisinin maliyyələşdirilməsi üçün xüsusi və ümumi borc vəsaitlərinin alınması ilə əlaqədar borc vəsaitləri üzrə xərclər daxildir. Tikinti işləri tamamlandıqdan sonra həmin aktivlər müvafiq binalar və avadanlıqlar kateqoriyasına köçürülür və balans dəyərində uçota alınır. Baş çatdırılmamış tikintilər üçün tikinti işləri başa çatdırılmayana qədər amortizasiya hesablanmır.

Binalar və avadanlıqların bütün digər növləri lazım olduqda yığılmış amortizasiyanı və dəyərsizləşmə üzrə zərəri çıxmaqla (əgər varsa), ilkin dəyərdə qeydə alınır.

Kiçik həcmli təmir və istismar xərcləri çəkildiyi zaman xərcə silinir. Binalar və avadanlıqların əsas komponentlərinin əvəz edilməsi xərcləri kapitallaşdırılır və əvəz edilmiş hissələr balansdan silinir.

BOKT "FİNANS KREDİT" MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

(Azərbaycan Mənatı ilə)

Binalar və avadanlıqlar dəyərsizləşdikdə, onlar binalar və avadanlıqların istifadəsi nəticəsində əldə edilən dəyər ilə satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyərdən daha yüksək olan dəyərə silinir. Aktivin balans dəyərindəki azalma mənfəət və zərərə aid edilir. Aktivin istifadəsi nəticəsində əldə edilən dəyərin və ya satış xərcləri çıxılmaqla, onun ədalətli dəyərinin müəyyən edilməsi üçün istifadə edilən təxminlərdə dəyişiklik baş verdiyi təqdirdə əvvəlki dövrlərdə hər-hansı aktiv üçün qeydə alınmış dəyərsizləşmə üzrə zərərlər bərpa edilir. Binalar və avadanlıqların satışından yaranan gəlir və zərər, gəlir məbləği və balans dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən edilir və mənfəət və zərərdə əks etdirilir.

Qeyri-maddi aktivlər. Təşkilatın digər qeyri-maddi aktivlərinə kompüter proqramlarının və müəssisələrin birləşdirilməsi zamanı alınan müştərilərin əsas əmanətləri daxildir. Qeyri-maddi aktivlər yalnızca dəyərinin uyğun olaraq qiymətləndirilə bildiyi və Təşkilata bu qeyri-maddi aktivlə bağlı gələcək iqtisadi səmərənin daxil olacağına ehtimal edildiyi təqdirdə tanınır. Ayrılıqda alınan qeyri-maddi aktivlər ilkin olaraq maya dəyərində tanınır. Müəssisələrin birləşdirilməsi zamanı alınan qeyri-maddi aktivlər satın alındığı tarixdəki ədalətli dəyəri ilə tanınır. İlkin tanımadan sonra, qeyri-maddi aktivlər dəyərindən yığılmış amortizasiya və yığılmış dəyərsizləşmə xərcləri çıxılmaqla tanınır.

Qeyri-maddi aktivlərin faydalı istifadə müddətinin məhdud və ya qeyri-məhdud olmasını qiymətləndirilir. Məhdud istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlər faydalı istifadə müddəti dövründə amortizasiya olunur. Məhdud istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlər üçün faydalı istifadə müddəti və amortizasiya metodu ən azı hər maliyyə ilinin sonunda nəzərdən keçirilir. Faydalı istifadə müddətindəki və ya aktivə xas olan gələcək iqtisadi səmərənin gözlənilən istifadəsindəki dəyişikliklər sonradan mühasibat prinsiplərindəki dəyişiklik kimi nəzərə alınan amortizasiya dövrünün və metodologiyasının dəyişməsinə səbəb olur. Məhdud istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlərin amortizasiya xərcləri mənfəət və zərər hesabında ayrı maddə kimi göstərilir. Amortizasiya. Təşkilatda amortizasiya düz xətt metoduna əsasən aşağıdakı faiz dərəcələri ilə hesablanır:

Torpaq və bina	7%
Kompüter və rabitə avadanlıqları	25%
Mebel, qurğular və sair	25%
Nəqliyyat vasitələri	25%
Digər Aktivlər	20%
Qeyri-maddi aktivlər	10%

Aktivin artıq köhnəldiyi və istismar müddəti başa çatdığı halda, satış üzrə təxmin edilən xərclər çıxılmaqla, Təşkilatın həmin aktivin satışı nəticəsində əldə edəcəyi təxmin edilən məbləğ aktivin qalıq dəyəridir. Aktivlərin qalıq dəyərləri və faydalı xidmət müddətləri lazım olduqda hesabat dövrünün sonunda nəzərdən keçirilir və dəqiqləşdirilir.

Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər. Digər banklara ödəniləcək vəsaitlər, müxtəbir banklar tərəfindən Təşkilata nağd pul və ya digər aktivlər verildiyi andan qeydə alınır. Qeyri-derivativ maliyyə öhdəlikləri amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır. Təşkilat verdiyi borcları geri aldıqda, həmin borc öhdəlikləri maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan silinir və öhdəliyin balans dəyəri ilə ödənilmiş məbləğ arasındakı fərq borcun ödənilməsi üzrə yaranan gəlir və ya xərclərə aid edilir. İlkin qiymətləndirmədən sonra, digər banklara ödəniləcək vəsaitlər EFD tətbiq olunmaqla amortizasiya olunmuş dəyərdə göstərilir. Amortizasiya olunmuş dəyər EFD-in ayrılmaz tərkib hissəsi olan xərclər və vəsaitlər alınan zaman əldə olunan güzəştlər nəzərə alınmaqla hesablanır.

Borc götürülmüş digər vəsaitlər. Borc götürülmüş digər vəsaitlərə rezident və qeyri-rezident banklar tərəfindən sabit ödəmə müddəti və sabit və ya dəyişən faiz dərəcələri ilə verilmiş kreditlər daxildir. Borc götürülmüş digər vəsaitlər amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır. İlkin qiymətləndirmədən sonra, borc götürülmüş digər vəsaitlər EFD tətbiq olunmaqla amortizasiya olunmuş dəyərdə göstərilir. Amortizasiya olunmuş dəyər EFD-in ayrılmaz tərkib hissəsi olan xərclər və vəsaitlər alınan zaman əldə olunan güzəştlər nəzərə alınmaqla hesablanır.

BOKT "FİNANS KREDİT" MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
(Azərbaycan Manatı ilə)

Mənfəət vergisi. Mənfəət vergisi Azərbaycan Respublikasının qüvvədə olan və ya hesabat tarixinə qüvvəyə minmiş Azərbaycan qanunvericiliyinə uyğun olaraq hesablanır. Mənfəət vergisi xərci cari və təxirə salınmış mənfəət vergisindən ibarətdir və bu və ya digər dövrdə vergi təsiri bilavasitə digər məcmu gəlirlərdə və ya kapitalda qeydə alınan əməliyyatlar istisna olmaqla, mənfəət və zərərdə qeydə alınır. Cari mənfəət vergisi, cari və əvvəlki dövrlər üzrə vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər ilə əlaqədar vergi orqanlarına ödəniləcək və ya onlardan geri alınacaq məbləği təşkil edir.

Vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər maliyyə hesabatlarının müvafiq vergi bəyannamələrinin təqdim olunmasından əvvəl təsdiqləndiyi halda, təxmini göstəricilərə əsasən hesablanır. Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər inzibati və digər əməliyyat xərcləri kimi qeydə alınır.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlik metodundan istifadə etməklə, aktiv və öhdəliklərin vergi bazası və maliyyə hesabatlarının hazırlanması məqsədləri üçün onların balans dəyəri arasında yaranan keçmiş illərin vergi zərəri və bütün müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır. İlkən uçot zamanı istisna hal olaraq, əgər əməliyyat maliyyə mənfəəti və vergiyə cəlb edilən mənfəətdə təsir göstərmirsə, aktiv və öhdəliyin ilkən qeydə alınması nəticəsində yaranan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi hesablanmır (biznes birləşməsi halları istisna olmaqla). Təxirə salınmış vergi qalıqları, qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş vergi dərəcələrinə əsasən, müvəqqəti fərqlərin qaytarılacağı və ya keçmiş illərdən yığılmış vergi zərərlərinin istifadə ediləcəyi dövrdə tətbiq edilməli vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır. Gəlirdən çıxılan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi aktivləri və keçmiş illərin vergi zərərləri o zaman hesablanır ki, bu çıxılmaların realizasiya oluna bilməsi üçün gələcəkdə kifayət qədər vergiyə cəlb ediləcək mənfəətin mövcudluğu ehtimal edilsin.

Qeyri-müəyyən vergi mövqeləri. Təşkilatın qeyri-müəyyən vergi mövqeləri rəhbərlik tərəfindən hər bir hesabat dövrünün sonunda qiymətləndirilir. Rəhbərlik qrupun vergi mövqeyinə vergi orqanları tərəfindən etiraz edildiyi halda, əlavə vergi öhdəliklərinin yaranmasını ehtimal etdikdə, vergi öhdəlikləri nəzərə alınmır. Bu cür qiymətləndirmə qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş vergi qanunvericiliyinin təfsirinə və bu məsələlərə dair hər hansı məhkəmə və ya digər qurumların məlum qərarlarına əsasən aparılır. Mənfəət vergisi istisna olmaqla, cərimələr, penyalar və vergilər üzrə öhdəliklər hesabat dövrünün sonunda öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan xərclərə dair rəhbərliyin ən yaxşı təxminləri əsasında uçota alınır.

Gəlir və xərclərin uçotu. Bütün borc alətləri üzrə faiz gəlirləri və xərcləri məcmu gəlirlər haqqında hesabatda effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablama metodu ilə qeydə alınır. Bu metoda əsasən, faiz gəlirləri və xərclərinə müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış və effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan bütün komissiya və haqlar, əməliyyat xərcləri, eləcə də bütün digər mükafat və ya güzəştlər daxildir.

Effektiv faiz dərəcəsinə aid olan komissiya haqlarına maliyyə aktivinin yaradılması və ya alınması, yaxud maliyyə öhdəliyinin (məsələn, ödəmə qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi, zəmanətlərin və ya girovun dəyərləndirilməsi və qeydə alınması, maliyyə alətinin təqdim edilməsi şərtlərinin razılaşdırılması və sövdələşmə sənədlərinin hazırlanması haqları) buraxılması ilə əlaqədar əldə edilmiş və ya ödənilmiş komissiya haqları daxildir. Bazar faiz dərəcələri ilə kreditlərin verilməsi üzrə öhdəlik üçün Təşkilat tərəfindən əldə edilmiş komissiya haqları, Təşkilatın xüsusi kredit müqaviləsini imzalayacağı ehtimal edildikdə və kreditin verilməsindən sonra qısa müddət ərzində onun realizasiyasını planlaşdırmadıqda effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi hesab edilir. Təşkilat, kreditlərin verilməsi üzrə öhdəlikləri mənfəət və zərərdə ədalətli dəyərə qeydə alınan maliyyə öhdəlikləri kimi təsnifləşdirmir.

Kreditlərin və digər borc alətlərinin vaxtında qaytarılması ilə bağlı şübhə yarandıqda, onlar dəyərsizləşmə məbləğinin müəyyən edilməsi məqsədilə gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin diskontlaşdırılması üçün istifadə edilən effektiv faiz dərəcəsi əsasında faiz gəlirlərini əks etdirməklə bərpa dəyərinə qədər azaldılır.

BOKT "FİNANS KREDİT" MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

(Azərbaycan Manatı ilə)

Bütün digər komissiya gəlirləri, digər gəlirlər və digər xərclər adətən göstərməli olan ümumi xidmətlərdə faktiki göstərilmiş xidmətlərin payı kimi müəyyən edilmiş konkret əqdin tamamlanma dərəcəsiəndən asılı olaraq hesablama metodu ilə qeydə alınır. Sindikatlaşdırılmış kreditlər üzrə komissiya haqları, sindikatlaşdırma başa çatdıqda və Təşkilat kredit paketinin hər-hansı hissəsini özündə saxlamadıqda və ya paketin bir hissəsini əqdin digər iştirakçıları kimi eyni effektiv faiz dərəcəsiə ilə özündə saxladıqda, gəlir kimi əks etdirilir.

Üçüncü tərəflər üçün əqdlərin təşkili üzrə komissiya gəlirləri (məsələn, kreditlərin, səhmlərin və digər qiymətli kağızların alınması və yaxud qeyd olunan əməliyyatlar nəticəsində əldə edilmiş müəssisələrin alqısı və ya satışı) əqd başa çatdıqda qeydə alınır. İnvestisiya portfelinin idarə olunması və digər idarəetmə və məsləhət xidmətləri üzrə komissiya gəlirləri xidmətlərin göstərilməsinə dair müqavilələrin şərtlərinə uyğun olaraq adətən sərff edilmiş vaxta proporsional şəkildə əks etdirilir. İnvestisiya fondlarının aktivlərinin idarə olunması üzrə komissiya gəlirləri bu cür xidmətlərin göstərildiyi dövr ərzində göstərilmiş xidmətlərə proporsional şəkildə qeydə alınır. Eyni prinsip əmlakın idarə edilməsi, maliyyə planlaşdırması və uzun müddət ərzində davamlı olaraq göstərilən depozitari xidmətləri üçün tətbiq edilir.

Xarici valyuta əməliyyatları. Təşkilatın funksional valyutası onun fəaliyyət göstərdiyi əsas iqtisadi mühitin valyutası hesab edilir. Təşkilatın funksional və hesabat valyutası Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan Azərbaycan Manatıdır ("AZN").

Monetar aktiv və öhdəliklər, ARMB-nin müvafiq hesabat tarixinə qüvvədə olan rəsmi valyuta məzənnəsinə əsasən müəssisənin funksional valyutasına çevrilir. Bu cür əməliyyatlar üzrə hesablaşmaların həyata keçirilməsi və ARMB-nin ilin sonuna olan rəsmi valyuta məzənnəsi ilə monetar aktiv və öhdəliklərin funksional valyutaya çevrilməsi nəticəsində yaranan müsbət və mənfi məzənnə fərqləri mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınır. İlin sonuna qüvvədə olan valyuta məzənnəsi ilə yerli valyutaya çevrilmə qeyri-monetar maddələrə, o cümlədən pay alətlərinə tətbiq edilmir. Məzənnə dəyişikliklərinin pay qiymətli kağızların ədalətli dəyərində təsiri ədalətli dəyər üzrə yenidən qiymətləndirmə nəticəsində gəlir və ya xərclərin bir hissəsi kimi qeydə alınır.

31 dekabr 2023-ci il tarixinə qüvvədə olan valyuta məzənnələri:

1 ABŞ DOLLARI / 1 AZN

31 dekabr 2022-ci il 31 dekabr 2023-ci il
1,7000 1,7000

Əvəzləşdirmə. Maliyyə aktiv və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi və xalis məbləğin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda daxil edilməsi, qeydə alınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüquq, eləcə də əvəzləşdirməni aparmaq və ya eyni zamanda aktiv realizasiya edərək öhdəliyi ödəmək niyyəti mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər.

İşçilərə sərff olunan xərclər və müvafiq ayırmalar. Əmək haqları, məvaciblər, Azərbaycan Respublikası Dövlət Pensiya və Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər, məzuniyyət və bülletenlər üzrə illik ödənişlər, mükafatlar və pul şəklində olmayan imtiyazlar Təşkilatın işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlər göstərildikdə hesablanır.

5. UÇOT SİYASƏTİNİN TƏTBİQİ ZAMANI ƏHƏMİYYƏTLİ EHTİMALLAR VƏ MÜLAHİZƏLƏR

Təşkilat növbəti il ərzində hesabatlarda əks etdirilən aktiv və öhdəliklərin məbləğlərinə təsir göstərən ehtimallar və mülahizələr irəli sürür. Həmin ehtimallar və mülahizələr müntəzəm olaraq rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, həmçinin rəhbərliyin fikrincə mövcud şəraitə uyğun olaraq əsaslandırılmış gələcək hadisələr üzrə təxminlərə əsasən təhlil edilir. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı rəhbərlik həmçinin peşəkar mülahizələr və təxminlər irəli sürür. Maliyyə hesabatlarında əks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti il ərzində aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan təxminlərə aşağıdakılar daxildir:

Kreditlər və avansların dəyərsizləşməsi üzrə zərər. Bütün maliyyə alətləri ilkin olaraq ədalətli dəyərə ölçülür (müsbət və ya mənfi). Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri isə mənfəət və zərər hesabatında ədalətli dəyərə göstərilmədiyi halda, əməliyyat xərcləri ilə ölçülür.

BOKT "FİNANS KREDİT" MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
(Azərbaycan Manatı ilə)

Qanunvericilik. Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif dəyişikliklərə məruz qalır. **Təxirə salınmış vergi aktivinin uçotu.** Uçota alınmış təxirə salınmış xalis vergi aktivini vergiyə cəlb olunan gəlirdən gələcək çıxılmalar vasitəsilə əldə olunan mənfəət vergisi məbləğlərindən ibarətdir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda qeydə alınır. Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivini müvafiq vergi faydasının realizasiya oluna biləcəyi zaman qeydə alınır. Vergiyə cəlb olunan gələcək mənfəətin və gələcəkdə yaranması ehtimal edilən vergi faydası məbləğinin müəyyən edilməsi rəhbərlik tərəfindən hazırlanmış ortamüddətli biznes planına və onun ekstrapolyasiya nəticələrinə əsaslanır. Biznes-plan rəhbərliyinin şəraitə adekvat olan təxminlərinə əsaslanır.

Fasiləsiz fəaliyyət prinsipi. Rəhbərlik hazırkı maliyyə hesabatlarını fasiləsiz fəaliyyət prinsipinə əsasən hazırlamışdır. Belə bir mülahizə irəli sürərkən rəhbərlik Təşkilatın maliyyə vəziyyətini, mövcud planları, əməliyyatların gəlirliliyini və maliyyə resurslarından istifadəni nəzərə almış və son maliyyə böhranının Təşkilatın gələcək əməliyyatlarına təsirini təhlil etmişdir.

Rəhbərliyin ölçü və hesabatlarına əsasən Təşkilat növbəti 12 ay ərzində likvidlik ehtiyaclarını tənzimləyə biləcək və buna əsasən hazırkı maliyyə hesabatları fasiləsizlik prinsipi əsasında hazırlanmışdır.

6. YENİ VƏ DÜZƏLİŞ EDİLMİŞ MALİYYƏ HESABATININ BEYNƏLXALQ STANDARTLARININ TƏTBİQİ (MHBS)

Cari dövr üçün tətbiq olunan yeni və düzəliş edilmiş MHBS-lər

9 sayılı MHBS və 7 sayılı MHBS standartlarına Bençmark Faiz Dərəcələrinin İslahatı ilə bağlı düzəlişlər 2019-cu ilin sentyabr ayında Beynəlxalq Mühəsibat Uçotu Standartları Şurası (MHBS 9, MUBS 39 və MHBS 7 standartlarına edilmiş düzəlişlər kimi) Bençmark Faiz Dərəcələrinin İslahatlarını buraxdı. Bu düzəlişlər xüsusi hedcinq uçotu tələblərinə dəyişiklikləri nəzərdə tutur və aparılan bençmark faiz dərəcələrinin islahatları nəticəsində cari bençmark faiz dərəcələrinin təsirinə məruz qalmış hedcinq maddələrinə və ya hedcinq alətlərinə düzəliş edilmədən əvvəlki qeyri-müəyyənlik dövründə həmin hedcinq maddələri və hedcinq alətləri üzərində hedcinq uçotunun davam etdirilməsinə imkan verir.

Bu dəyişikliklər maliyyə hesabatlarına və ya maliyyə hesabatlarını müşayiət edən açıqlamalara təsir etməyib. **MHBS standartlarındakı Konseptual Əsaslara edilən İstinadlara edilən düzəlişlər**

Təşkilat cari ildə ilk dəfə olaraq MHBS Standartlarındakı Konseptual Əsaslara edilən İstinadlara edilən Düzəlişlərə daxil edilmiş düzəlişləri qəbul etmişdir. Düzəlişlərə yeni Konseptual Əsaslara istinad etməsi məqsədilə aid olduğu Standartlara edilmiş vacib düzəlişlər daxildir. Lakin düzəlişlərin heç də hamısı Konseptual Əsaslara istinadlar və ya oradan sitatlarla bağlı həmin bildirişləri onların düzəliş edilmiş Konseptual Əsaslara istinad etməsi məqsədilə yenilənmir. Bəzi bildirişlər onların yalnız Konseptual əsasların hansı versiyasına istinad etdiklərini (2001-ci ildə MUBSŞ tərəfindən qəbul edilmiş MUBSK Konseptual Əsaslar, 2010-cu ilin MUBSŞ Konseptual Əsaslar və ya 2018-ci ildə düzəliş edilmiş yeni Konseptual Əsaslar) göstərmək və ya Standartlardakı anlayışların düzəliş edilmiş Konseptual Əsaslardakı yeni hazırlanmış anlayışlarla əvəz edilmədiyini qeyd etmək üçün yenilənir.

Düzəliş edilmiş Standartlara 2 sayılı MHBS, 3 sayılı MHBS, 6 sayılı MHBS, 14 sayılı MHBS, 1 sayılı MUBS, 8 sayılı MUBS, 34 sayılı MUBS, 37 sayılı MUBS, 38 sayılı MUBS, 12 sayılı BMHŞK, 19 sayılı BMHŞK, 20 sayılı BMHŞK, 22 sayılı BMHŞK və SŞK-32 daxildir.

Düzəlişlər maliyyə hesabatlarına və ya maliyyə hesabatlarına əlavə edilmiş açıqlamalara heç bir təsir göstərməmişdir.

Müəssisə anlayışı adlı 3 sayılı MHBS standartlarına edilən düzəlişlər

Təşkilat cari ildə ilk dəfə olaraq 3 sayılı MHBS standartlarına edilən düzəlişləri qəbul etmişdir. Düzəlişlərdə qeyd olunur ki, müəssisələrin adətən fəaliyyət nəticələri olsa da, bu nəticələr bir qrup interqrasiya olunmuş fəaliyyətlərin və aktivlərin müəssisə kimi təsnif edilməsi üçün tələb olunmur. Müəssisə hesab edilmək üçün əldə edilmiş bir qrup fəaliyyətlər və aktivlər ən azından resursları və birlikdə məhsullar yaratmaq qabiliyyətinə əhəmiyyətli dərəcədə kömək edən əsas prosesi əhatə etməlidir.

BOKT "FİNANS KREDİT" MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

(Azərbaycan Mənatı ilə)

Düzəlişlər bazar iştirakçılarının hər hansı çatışmayan resurs və ya prosesləri əvəz edə bilib-bilməyəcəyinə və məhsullar yaratmağa davam edə bilib-bilməyəcəyinə dair qiymətləndirməni ləğv edir. Düzəlişlər eyni zamanda əsas prosesin əldə edilib-edilməməsini müəyyən etməyə kömək edən əlavə təlimatlar da təqdim edir. Düzəlişlər, fəaliyyətlər və aktivlərin əldə edilmiş məcmusunun müəssisə olub-olmadığını sadə şəkildə qiymətləndirməyə imkan verən seçim əsasında konsentrasiya yoxlaması təqdim edir. Seçim üzrə konsentrasiya yoxlamasına əsasən, əldə edilmiş ümumi aktivlərin ədalətli dəyərinin hamısı əhəmiyyətli dərəcədə müəyyən edilə bilən tək bir aktivdə və ya oxşar aktivlər qrupunda cəmlənərsə, fəaliyyətlər və aktivlərin əldə edilmiş məcmusu müəssisə deyildir. Düzəlişlər satınalma tarixi 1 yanvar 2020-ci il tarixində və ya ondan sonra olan bütün müəssisə birləşmələrinə və aktiv satınalmalarına perspektivli əsasda tətbiq olunur.

Düzəlişlər maliyyə hesabatlarına və ya maliyyə hesabatlarına əlavə edilmiş açıqlamalara heç bir təsir göstərməmişdir.

Əhəmiyyətliyi müəyyən edilməsi haqqında MUBS 1 və MUBS 8-ə düzəlişlər

Bu il Təşkilat ilk dəfə MUBS-1 və MUBS-8 üzrə düzəlişləri qəbul etmişdir. Düzəlişlər MUBS-1 üzrə maddilik anlayışını daha anlaşıqlı edir və MHBS standartlarında verilən əhəmiyyətlik anlayışına düzəliş etmək məqsədi daşıyır. Əhəmiyyətli məlumatın əhəmiyyətli olmayan məlumatla "gizlədilməsi" konsepsiyası yeni anlayışın bir hissəsi kimi daxil edilmişdir.

İstifadəçilərə təsir edən əhəmiyyətlik meyarında "təsir edə bilər" ifadəsi "əhəmiyyətli təsir edə bilməsi gözlənilir" ifadəsinə dəyişdirilmişdir.

MUBS-8 üzrə əhəmiyyətlik anlayışı MUBS-1 üzrə əhəmiyyətlik anlayışına istinadla əvəz edilmişdir. Bundan əlavə, MUBSŞ uyğunluğu təmin etmək məqsədilə əhəmiyyətlik anlayışı olan və ya "əhəmiyyətlik" termininə istinad edilən digər standartlara və Konseptual Əsaslara dəyişiklik etmişdir.

Buraxılmış lakin hələ qüvvəyə minməmiş yeni və düzəliş edilmiş MHBS-lər

Bu maliyyə hesabatlarının təsdiqləndiyi tarixə Təşkilat aşağıdakı buraxılmış lakin hələ qüvvəyə minməmiş yeni və düzəliş edilmiş MHBS-ləri tətbiq etməmişdir. Rəhbərlik yuxarıda sadalanan bu standartların qəbul edilməsinin gələcək dövrlərdə Təşkilatın maliyyə hesabatlarına mühim təsir edəcəyini gözləyir.

MHBS-17 Sığorta müqavilələri

MHBS-17 sığorta müqavilələrinin tanınması, ölçülməsi, təqdimatı və açıqlanması prinsiplərini müəyyən edir və Sığorta Müqavilələri haqqında MHBS-4 əvəz edir.

MHBS-17 birbaşa iştirak xüsusiyyətləri olan sığorta müqavilələri ilə bağlı düzəliş edilmiş dəyişkən ödənişli yanaşmanı əks etdirən ümumi modeli müəyyən edir. Bəzi meyarlar sığorta haqqının bölüşdürülməsi yanaşmasından istifadə edərək qalan sığorta təminatı üçün öhdəliyi qiymətləndirməklə yerinə yetirildikdə ümumi model sadələşdirilmiş olur.

Ümumi model mövcud fərziyyələrdən gələcək pul daxilolmalarının məbləğini, vaxtını və onlarla bağlı qeyri-müəyyənliyi qiymətləndirmək üçün istifadə edir və həmin qeyri-müəyyənliyin dəyərini dəqiq ölçür. Ümumi modeldə bazar faiz dərəcələri sığortalıların opsiyonları və zəmanətləri nəzərə alınır.

2020-ci ilin iyun ayında BMUSK, MUBS-17 nəşr olunduqdan sonra onun tətbiqi ilə bağlı müəyyən olunmuş problemlərə və çətinliklərə aydınlıq gətirmək üçün düzəlişlər edildi. Düzəlişlərdə MUBS-17 ilkin tətbiq tarixi 1 yanvar 2023-cü il tarixində və ya ondan sonra başlayan illik hesabat dövrlərinə təxirə salınır. Eyni zamanda MUBSŞ, MHBS-9 tətbiq edilməsində (MHBS-4 üzrə düzəlişlər) müvəqqəti azadolmanın uzadılması barədə sənəd hazırladı ki, bu da MHBS-4 üzrə MHBS-9-un tətbiqindən müvəqqəti azadolma üçün müəyyən olunan tarixin 1 yanvar 2023-cü ildə başlayan və ya ondan sonrakı illik hesabat dövrlərinə uzadılmasını nəzərdə tutur. MUBS-17 qeyri-praktik olduğu hallar istisna olmaqla, retrospektiv qaydada tətbiq olunmalıdır və bu halda düzəliş edilmiş retrospektiv yanaşma və ədalətli dəyər yanaşması tətbiq olunur.

Keçid tələbləri məqsədləri üçün, ilkin tətbiq tarixi müəssisənin standartı ilk dəfə tətbiq etdiyi illik hesabat dövründə başlayır, keçid tarixi isə ilkin tətbiq tarixindən bilavasitə öncəki dövrün əvvəlinə təsadüf edir.

BOKT "FİNANS KREDİT" MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

(Azərbaycan Mənatı ilə)

10 sayılı MHBS və 28 sayılı MUBS standartlarına edilən düzəlişlər - İnvestor və onun Asılı və ya Birgə Müəssisəsi arasında Aktivlərin Satışı və ya Köçürülməsi

10 sayılı MHBS və 28 sayılı MUBS standartlarına edilən düzəlişlər investor və onun asılı və ya birgə müəssisəsi arasında aktivlərin satışı və ya köçürülməsi halları ilə bağlıdır. Konkret olaraq, düzəlişlər göstərir ki, kapital metodu ilə uçota alınan asılı və ya birgə müəssisə ilə aparılan əməliyyatda iştirakı olmayan törəmə müəssisənin nəzarətini itirməsi nəticəsində yaranan mənfəət və ya zərərlər yalnız müstəqil investorların həmin asılı və ya birgə müəssisələrdəki maraqları çərçivəsində ana müəssisənin mənfəət və zərərində tanınır. Eynilə, hər hansı keçmiş törəmə müəssisədə (kapital metodu ilə uçota alınan asılı və ya birgə müəssisəyə çevrilmiş) ədalətli dəyərlə saxlanılan investisiyaların yenidən qiymətləndirilməsi nəticəsində yaranan mənfəət və zərərlər yalnız müstəqil investorların yeni asılı və ya birgə müəssisələrdəki maraqları çərçivəsində keçmiş ana müəssisənin mənfəət və ya zərərində tanınır.

Düzəlişlərin qüvvəyə minmə tarixi hələ İdarə Heyəti tərəfindən təyin edilməyib; lakin düzəlişlərin daha erkən tətbiqinə icazə verilir.

Öhdəliklərin qısamüddətli və ya uzunmüddətli kimi təsnifləşdirilməsinə dair MUBS-1 üzrə düzəlişlər
MHBS-1 üzrə düzəlişlər hər hansı aktivin, öhdəliyin, gəlir və ya xərclərin məbləğinə və ya tanınma zamanına və ya həmin obyektlər haqqında açıqlanan məlumata deyil, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda öhdəliklərin yalnız qısamüddətli və ya uzunmüddətli kimi təqdim olunmasına təsir edir.

Düzəlişlərdə öhdəliklərin qısamüddətli və ya uzunmüddətli kimi təsnifləşdirilməsinin hesabat tarixinin sonunda mövcud olan hüquqlara əsaslandığına və təsnifləşdirməyə müəssisənin öz öhdəliklərinin icrasını təxirə salmaq hüququndan istifadə edib-etməyəcəyi barədə gözləntilərin təsir etmədiyinə aydınlıq gətirilir və həmin hüquqların hesabat dövrünün sonunda şərtlər yerinə yetirildikdə yarandığını izah edir. Bundan əlavə düzəlişdəki "hesablama" anlayışının qarşı tərəfə pul vəsaitlərinin, kapital alətlərinin və digər aktiv və ya xidmətlərin ötürülməsini ehtiva etdiyi açıqlanır.

Düzəlişlər daha erkən tətbiqinə icazə verilməklə, 1 yanvar 2023-cü il tarixində başlayan və ondan sonrakı illik hesabat dövrləri üçün retrospektiv qaydada tətbiq olunur.

3 sayılı MHBS standartına edilən düzəlişlər - Konseptual Əsaslara edilən İstinadlar

Düzəlişlər 3 sayılı MHBS standartlarını 1989-cu ildəki Konseptual Əsaslar əvəzinə 2018-ci ildəki Konseptual Əsaslara istinad etməsi məqsədilə yeniləyir. Düzəlişlərə əsasən 3 sayılı MHBS standartlarına həmçinin 37 sayılı MUBS standartlarındakı öhdəliklər üçün alıcının satınalma tarixində keçmiş hadisələr nəticəsində mövcud öhdəliyin mövcud olub-olmadığını müəyyən etməsi üçün 37 sayılı MUBS standartlarını tətbiq etməsi tələbi əlavə edilir. "Yığımlar" adlı 21 sayılı BMHŞK çərçivəsindəki hər hansı yığım üçün alıcı vergini ödəmək öhdəliyi yaradan hadisənin satınalma tarixinə qədər baş verib-vermədiyini müəyyən etmək üçün 21 sayılı BMHŞK standartlarını tətbiq edir.

Son olaraq, düzəlişlər alıcının müəssisələrin birləşməsindən əldə etdiyi şərti aktivləri tanımadığına dair açıq bəyanat əlavə edir.

Düzəlişlər satınalma tarixi 1 yanvar 2022-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan ilk illik dövrün əvvəlində və ya ondan sonra olan müəssisə birləşmələri üçün tətbiq edilir. Müəssisə digər bütün yenilənmiş istinadları (yenilənmiş Konseptual Əsaslarla birlikdə nəşr olunmuş) eyni zamanda və ya daha əvvəl tətbiq edərsə, erkən tətbiqinə icazə verilir.

Bu düzəliş müəssisənin düzəlişi ilk dəfə tətbiq etdiyi tarixdə və ya ondan sonra baş vermiş dəyişikliklərə və ya mübadilələrə gələcək dövrlər üzrə tətbiq olunmur.

MUBS-16 üzrə düzəlişlər - Təyinatı üzrə istifadədən əvvəl əsas vəsaitlərdən əldə olunan gəlir

Düzəlişlər əsas vəsaitlərin obyektlərinin maya dəyərindən həmin aktiv istifadəyə verilməzdən əvvəl obyektlərin satışından əldə olunmuş gəlirin, yəni rəhbərlik tərəfindən nəzərdə tutulmuş qaydada istifadə üçün zəruri olan yerə və ya vəziyyətə gətirilməsi zamanı əsas vəsaitlərin obyekt tərəfindən istehsal olunan elementlərin satışından əldə olunan hər hansı gəlirin çıxılmasına icazə vermir. Nəticədə müəssisə belə satış gəlirlərini və aidiyyəti xərcləri mənfəət və ya zərər hesablarında tanıyır. Təşkilat həmin obyektlərin dəyərini Ehtiyatlar haqqında MUBS-2 uyğun olaraq ölçür.

BOKT "FİNANS KREDİT" MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

(Azərbaycan Mənatı ilə)

Həmçinin düzəlişlərdə "aktivin lazımı qaydada fəaliyyət göstərib-göstərmədiyinin yoxlanılması" ifadəsinə aydınlıq gətirilir. Hazırda MUBS-16 bunu aktivin texniki və fiziki göstəricilərinin onun malların və ya xidmətlərin istehsalı və tədarükü prosesində və ya digərlərinə icarə və ya inzibati məqsədlər üçün istifadə edilə bilməsinə dair qiymətləndirmə kimi müəyyən edir.

Məcmu gəlirlər haqqında hesabatda ayrıca təqdim olunmazsa, maliyyə hesabatlarında müəssisənin adi fəaliyyətinin nəticəsi olmayan istehsal olunmuş obyektlə bağlı mənfəət və ya zərər hesablarına daxil edilən gəlir və xərc məbləğləri müəssisənin məcmu gəlirlər haqqında hesabatının müvafiq maddələrində açıqlanır.

Düzəlişlər retrospektiv qaydada, lakin maliyyə hesabatlarında təqdim olunan ən erkən dövrdə (müəssisənin bu düzəlişləri ilk dəfə tətbiq etdiyi vaxtda) və ya onun başlanmasından sonra yalnız rəhbərliyin nəzərdə tutduğu qaydada istifadə üçün zəruri olan yerə və ya vəziyyətə gətirilmiş əsas vəsaitlərin obyektlərinə tətbiq olunur.

Müəssisə düzəlişlərin ilkin tətbiqinin məcmu təsirini təqdim olunan həmin ən erkən dövrün əvvəlində bölüşdürülməmiş mənfəətin ilkin qalıqına (və ya uyğun olduqda kapitalın digər komponentinə) düzəliş kimi tanıyır.

Bu düzəlişlər daha erkən tətbiqinə icazə verilməklə 1 yanvar 2022-ci il tarixində başlayan və ondan sonrakı illik dövrlər üçün qüvvədədir.

MUBS-37 üzrə düzəlişlər - Böyük öhdəlik daşıyan müqavilələr: Müqavilənin yerinə yetirilməsi xərcləri

Düzəlişlər müəyyən edir ki, "müqavilənin icrası xərci" müqavilə ilə birbaşa bağlı olan xərclərdən ibarətdir. Müqavilə ilə birbaşa bağlı olan xərclərə bu müqavilənin icrası ilə bağlı əlavə xərclər (əmək haqqının ödənilməsi və ya materiallar ilə bağlı birbaşa xərclər), eləcə də müqavilənin icrası ilə birbaşa bağlı olan digər xərclərin (məsələn, müqavilənin icrasında istifadə olunan əsas vəsait obyekti üçün amortizasiya xərcinin bölüşdürülməsi) bölüşdürülməsi aiddir.

Düzəlişlər müəssisənin onları ilk dəfə tətbiq etdiyi illik hesabat dövrünün əvvəlində hələ bütün öhdəliklərini yerinə yetirmədiyi müqavilələrə tətbiq olunur. Müqayisəli məlumatlara düzəliş edilməmişdir. Bunun əvəzinə müəssisə düzəlişlərin ilkin olaraq tətbiq edilməsinin məcmu təsirini ilkin tətbiq tarixində bölüşdürülməmiş mənfəətin ilkin əvvəlində olan qalıqına və müvafiq olduqda kapitalın digər komponentinə düzəliş kimi tanımalıdır.

Düzəlişlər daha erkən tətbiqinə icazə verilməklə 1 yanvar 2022-ci il tarixində başlayan və ya ondan sonrakı illik dövrlər üçün qüvvədədir.

2018-2023-ci illər üzrə MHBS standartlarına illik düzəlişlər

İllik düzəlişlərə 4 standarta edilən düzəlişlər aiddir.

MHBS-1 Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarının ilk dəfə qəbul edilməsi

Bu düzəliş standartı öz ana müəssisəsindən sonra ilk dəfə qəbul edən törəmə müəssisəyə məcmu məzənnə fərqlərinin uçotu ilə bağlı əlavə azadolma təqdim edir. Bu düzəliş nəticəsində, əgər konsolidasiya prosedurlarına və ya ana müəssisənin törəmə müəssisəni satın alması kimi müəssisə birləşmələri ilə əlaqədar heç bir düzəliş edilməzsə, MHBS-1 üzrə D16(a) azadolmasından istifadə edən törəmə müəssisə indi həmçinin bütün xarici əməliyyatlar üçün məcmu məzənnə fərqlərini ana müəssisənin MHBS standartlarına keçid tarixindən asılı olaraq onun konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına daxil edilən balans dəyəri ilə ölçməyi seçə bilər. Eyni seçim MHBS-1 dəki D16 a) azadolmasından istifadə edən asılı və ya birgə müəssisələr üçün də mövcuddur.

Düzəliş daha erkən tətbiqinə icazə verilməklə 1 yanvar 2022-ci il tarixindən başlayan və ondan sonrakı illik dövrlər üçün qüvvədədir.

MHBS-9 Maliyyə alətləri

Düzəliş aydınlaşdırır ki, maliyyə öhdəliyinin tanınmasının dayandırılıb-dayandırılmamasını qiymətləndirmək üçün "10 faizlik" testi tətbiq edərkən, müəssisə (borcalan) yalnız onunla kreditor arasında ödənilmiş və ya alınmış məbləğləri, o cümlədən, digərlərinin adından müəssisə və ya borcalan tərəfindən ödənilmiş və ya alınmış vəsaitləri nəzərdə tutur.

Bu düzəliş müəssisənin düzəlişi ilk dəfə tətbiq etdiyi tarixdə və ya ondan sonra baş vermiş dəyişikliklərə və ya mübadilələrə gələcək dövrlər üzrə tətbiq olunur.

Düzəliş daha erkən tətbiqinə icazə verilməklə 1 yanvar 2022-ci il tarixindən başlayan və ondan sonrakı illik dövrlər üçün qüvvədədir.

BOKT "FİNANS KREDİT" MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

(Azərbaycan Manatı ilə)

MHBS-16 İcarə

Düzəliş icarəyə götürülmüş əmlakın vəziyyətinin yaxşılaşdırılması üçün çəkilmiş xərclərin qaytarılması şəklini ləğv edir.

MHBS-16 üzrə düzəliş yalnız illustrativ nümunəyə aid olduğundan qüvvəyə minmə tarixi qeyd edilmir.
Bu standart 2022-ci ilin 1 yanvarından etibarən müəssisədə tətbiq olunur.

MUBS 41 Kənd təsərrüfatı

Bu düzəlişlə müəssisələr üçün MUBS-41 üzrə ədalətli dəyəri hesablayarkən vergiqoyma ilə bağlı nağd pul daxilolmalarının nəzərə alınmaması tələbi ləğv edilir. Bu, daxili uyğunlaşdırılmış pul axınlarından və diskont dərəcələrindən istifadə etmək üçün MUBS-13 üzrə ədalətli dəyər ölçülmələrini Ədalətli dəyərin ölçülməsi haqqında MHBS-13-dəki tələblərə uyğunlaşdırır və hesabatı hazırlayanlara daha uyğun ədalətli dəyər ölçülmələri üçün vergidən əvvəlki və ya vergidən sonrakı pul daxilolmalarından və ya diskont dərəcələrindən istifadə edib-etməməyi müəyyən etmək imkanı verir.

Bu düzəliş gələcək dövrlər üzrə yəni müəssisənin bu düzəlişi ilk dəfə tətbiq etdiyi tarixdə və ya ondan sonrakı ədalətli dəyər qiymətləndirmələri üçün tətbiq olunur.

Düzəliş daha erkən tətbiqinə icazə verilməklə 1 yanvar 2022-ci il tarixindən başlayan və ondan sonrakı illik dövrlər üçün qüvvədədir.

BOKT "FİNANS KREDİT" MMC
MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA HESABAT
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNƏ
(Azərbaycan Manatı ilə)

7. PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKVİVALENTLƏRİ

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2023-cü il
Nağd pul	941	1 271,87
Banklarda olan pul vəsaitləri	15,689	1602.23
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	16,630	2 874.10

31 dekabr 2022 –ci il tarixinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir.

	Nağd pul	Müxbir hesablar	Cəmi
Cari və dəyərsizləşməmiş			
Nağd pul	941	0	941
Azərbaycanın ən böyük 15 bankında	0	15,689	15,689
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	941	15 689	16,630

31 dekabr 2023 –ci il tarixinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir.

	Nağd pul	Müxbir hesablar	Cəmi
Cari və dəyərsizləşməmiş			
Nağd pul	1271.87	0	1271.87
Azərbaycanın ən böyük 15 bankında	-	1602.23	1602.23
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	1271.87	1602.23	2874.10

8. MÜŞTƏRİLƏRƏ VERİLMİŞ KREDİTLƏR VƏ AVANSLAR

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2023-cü il
Fiziki şəxslər	2,019,890	2706965.82
Hüquqi şəxslər	57,704	40079.17
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (ümumi)	2,077,595	2747044.99
Çıxılın: Kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat	(3,595)	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (xalis)	2,074,000	2747044.99
Fiziki şəxslər	2,019,890	2706965.82

BOKT "FİNANS KREDİT" MMC**31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR***(Azərbaycan Manatı ilə)*

Müştərilərə verilmiş cəmi kreditlər və avansların ədalətli dəyəri 31 dekabr 2022-ci ildə 2,074,000 AZN (31 dekabr 2023-ci il: 2747044.99) təşkil etmişdir.

2022 və 2023-ci illər ərzində kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatın hərəkəti aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2022			31 dekabr 2023	
	Mərhələ 1	Mərhələ 2	Mərhələ 3	Cəmi	Cəmi
Dəyərsizləşmə / (bərpa) üzrə ehtiyat 1 Yanvar tarixinə	-	-	-	-	-
İl ərzində dəyərsizləşmə / bərpa üzrə ehtiyat	2.004	1.591	-	3.595	-
Dəyərsizləşmə (bərpa) üzrə ehtiyat 31 Dekabr tarixinə	2.004	1.591	-	3.595	-

Kredit portfelinin iqtisadi sektorlar üzrə bölgüsü aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2023-cü il
Fiziki və hüquqi şəxslərə verilmiş kreditlər		
İstehlak kreditləri	601 123,00	570 592,71
Daşınmaz əmlakın alınması və təmiri	45.303,00	104 443,20
Lizing	1 404 146,00	2 061 532,91
Ticarət sektoruna verilmiş kreditlər	7.766,00	10476,17
Digər qeyri-istehsal və xidmət sahəsi	19257,00	-

Təşkilat, kredit riskini minimum səviyyədə saxlamaq məqsədilə Rəhbərlik tərəfindən müəyyən olunmuş qaydada verilmiş kreditlər qarşılığında girov götürür. Tələb olunan girovun məbləği və növü qarşı tərəfin kredit riskinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Girov və qiymətləndirmə parametrlərinin növlərinin qəbul edilməsi ilə bağlı təlimatlar həyata keçirilir və girovun qiymətləndirilməsi müstəqil peşəkar şirkət tərəfindən aparılır.

Əldə olunan girovlar əsasən, daşınmaz əmlak, qızıl-zinət əşyaları və sair əmlaklardır.

9 sayılı MHBS Maliyyə Alətləri 1 yanvar 2018-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonrakı illik dövrlər üçün 39 sayılı Maliyyə Alətləri: Tənnmə və Qiymətləndirmə adlı MUBS-nı əvəz edir. Təşkilatın bu standartı tətbiq etməsinə dair detallı məlumat üçün 4 sayılı Əsas Uçot Prinsiplərinin Xülasəsi Qeydinə istinad edin.

Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə kredit riskinə dair məlumat üçün 21 sayılı Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi Qeydinə istinad edin.

Müştərilərə verilmiş kredit və avansların hər bir sinfi üzrə balans dəyəri təxminən 31 dekabr 2022-ci il və 31 dekabr 2023-cü il tarixlərinə onların ədalətli dəyərinə bərabərdir.

BOKT "FİNANS KREDIT" MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

(Azərbaycan Manatı ilə)

9. ƏSAS VƏSAİTLƏR VƏ QEYRİ - MADDİ AKTİVLƏR

	Kompyuter və rabitə avadanlığı	Nəqliyyat vasitələri	Digər Cəmi əsas aktivlər vəsaitlər	Qeyri-maddi Cəmi aktivlər
31 dekabr 2022-ci il tarixinə ilkin dəyəri	1.615	110.000	1.769	113.384
Yığılmış köhnəlmə və amortizasiya	(636)	(13.750)	(304)	(14690)
31 dekabr 2022-ci il tarixinə balans dəyəri	979	96.250	1.465	98.694
				14.537
				113.232
31 dekabr 2023-ci il tarixinə ilkin dəyəri	1615	223000	6139.40	230754.40
Yığılmış köhnəlmə və amortizasiya	(1038.24)	(54357.05)	(1583.52)	(56978.81)
31 dekabr 2023-ci il tarixinə balans dəyəri	576.76	168642.95	4555.88	173775.59
				12840.06
				186615.65

31 dekabr 2022 və 31 dekabr 2023-cü il tarixlərinə əsas vəsaitlərin hər bir kateqoriyasının balans dəyəri təxminən onların ədalətli dəyərinə bərabərdir.

31 dekabr 2023-cü il tarixinə əsas vəsaitlərin və qeyri-maddi aktivlərin təxmin edilən ədalətli dəyəri 2023-ci ildə: 186615.65 AZN təşkil etmişdir.

BOKT "FİNANS KREDİT" MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
(Azərbaycan Manatı ilə)

10. DİGƏR AKTİVLƏR VƏ İSTİFADƏ HÜQUQLU AKTİVLƏR

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2023-cü il
Maliyyə aktivləri :		
Vergi aktivləri	831	7919.87
Qısamüddətli öncədən ödəmələr və avanslar	2.841	534.32
Digər aktivlər	18.125	71537.21
Cəmi digər aktivlər	21.798	79991.40
Baş ofisin icarə müqaviləsi üzrə istifadə hüquqlu aktivlər	268.123	116753.63

11. BANKLAR VƏ DİGƏR MALİYYƏ İNSTİTUTLARINA OLAN BORCLAR

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2023-ci il
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi bankı:	-	-
Kommersiya banklarından kredit xətti üzrə cəlb edilmiş vəsait	950.600	1 547 545,23
Hesablanmış ödəniləcək faizlər	7.989	13 975,90
Cəmi banklar və digər maliyyə institutlarına olan borclar	958.589	1561521.13

Təşkilat 1 sentyabr 2022-ci ildə Xalq Bank ASC ilə bağlanmış kredit xətti müqaviləsinə əsasən əsasən FİFD üzrə illik 12% olmaqla vəsait cəlb edilmişdir və 31 dekabr 2023-cü il tarixinə bu kredit üzrə qalıq 1561521.13 AZN təşkil edir.

12. SƏHMDARLAR VƏ DİGƏR FİZİKİ ŞƏXSLƏR QARŞISINDA OLAN ÖHDƏLİKLƏR

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2023-ci il
Səhmdarlarla və fiziki şəxslərlə hesablaşmalar	193.340	44.522.60
İstiqrazlar üzrə fiziki şəxslər olan öhdəliklər	700.000	701933.34
Cəmi səhmdarlar və digər fiziki şəxslər qarşısında olan öhdəliklər	893.340	746455.94

Təşkilatın borc öhdəliklərinə daxil olan 893,340 AZN Təşkilatın səhmdarı tərəfindən müddətsiz olaraq verilmişdir. Qeyd olunan məbləğ heç biri faiz öhdəliyi yaratmır.

13. DİGƏR ÖHDƏLİKLƏR VƏ İSTİFADƏ HÜQUQLU AKTİVLƏR ÜZRƏ ÖHDƏLİKLƏR

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2023-ci il
Ödənilməkdə olan məbləğlər	840	300
Öhdəliklər üzrə qismən ödənilməmiş məbləğlər	2.695	1358.10
Cari mənfəət vergi öhdəliyi	7.724	52 977.53
Cəmi digər öhdəliklər	11.259	54 635.63
Baş ofisin icarə müqaviləsi üzrə istifadə hüquqlu aktivlərə görə öhdəliklər	268.123	116753.63

BOKT "FİNANS KREDİT" MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
(Azərbaycan Manatı ilə)

14. NİZAMNAMƏ KAPİTALI

	Nizamnamə kapitalı	Cəmi
31 dekabr 2022-ci tarixinə	300.000	300.000
Nizamnamə kapitalında artım	142000	142000
31 dekabr 2023-ci il tarixinə	442 000	442 000

16 iyun 2010-cu il tarixində Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı tərəfindən Bank olmayan Kredit Təşkilatlarının Prudensial Tənzimlənməsinə dair qaydaları təsdiq edilmişdir. Qaydalara əsasən Bank olmayan. Kredit Təşkilatlarının minimal Nizamnamə kapitalı 300,000 manatdan aşağı olmamalıdır və Təşkilat bu tələbi tam yerinə yetirir.

15. FAİZ GƏLİRLƏRİ

	31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2023-ci il tarixində bitən il üzrə
Faiz gəlirləri		
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar üzrə faiz gəlirləri	287.595	709492.39
Cəmi faiz gəlirləri	287.595	709492.39
Faiz xərcləri		
Bank və digər maliyyə institutlarından alınmış vəsaitlər üzrə faiz xərcləri	(18,029)	(171 491,80)
Dövryyəyə buraxılmış istiqrazlar üzrə faiz xərcləri	(41,328)	(84 000.00)
İstifadə hüquqlu aktivlər üzrə hesablanmış faiz xərcləri	(4.874)	-
Cəmi faiz xərcləri	(64,231)	(255491.8)
Xalis faiz gəlirləri	223,364	454000.59

16. HAQQ VƏ KOMİSSİYA GƏLİRLƏRİ VƏ XƏRCLƏRİ

	31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2023-ci il tarixində bitən il üzrə
Haqq və komissiya gəlirləri:		
Kredit verilməsi xidmətləri üzrə	8,354	44413.88
Digər xidmətlər üzrə haqq və komissiya gəlirləri	-	18,13
Cəmi haqq və komissiya gəlirləri	8.354	44432.01
Haqq və komissiya xərcləri:		
Müştəri köçürmələri üzrə haqq və komissiya xərcləri	(498)	(43,18)
Saxlama xidmətləri üzrə haqq və komissiya xərcləri	(120)	(300)
"Nostro" müxbir hesabların açılması və onlara göstərilən xidmət üzrə haqq və komissiya xərcləri	(513)	(1 011,83)
Ödəniş kartları ilə əməliyyatlar üzrə haqq və komissiya xərcləri	(60)	-
Digər xidmətlər üzrə haqq və komissiya xərcləri	(6.106)	(7 973,79)
Cəmi haqq və komissiya xərcləri	(7,297)	(9328.8)
Xalis komissiya gəlirləri /(xərcləri)	1,057	35103.21

BOKT "FİNANS KREDİT" MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
(Azərbaycan Manatı ilə)

17. İNZİBATI VƏ DİGƏR ƏMƏLİYYAT XƏRCLƏRİ

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2023-ci il
	tarixində bitən il üzrə	tarixində bitən il üzrə
İşçilərə sərf olunan xərclər	(122,845)	(133035.52)
Köhnəlmə və amortizasiya xərci	(35,193)	(43941.14)
Mühafizə xərcləri	(1,200)	(2 066,68)
Rabitə xərcləri	(264)	(154)
Reklam xərcləri	(1,270)	(1 323,33)
Peşəkar xidmətlər	(3,540)	(4 248,00)
İcarə xərcləri	(4,139)	(32 741,16)
Digər xərclər	(1,187)	(3670.72)
Cəmi inzibati və digər əməliyyat xərcləri	(169,638)	(221180.55)

18. XARİCİ VALYUTA ƏMƏLİYYATLARI ÜZRƏ XALİS GƏLİR/(ZƏRƏR)

Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə gəlirlər - zərər çıxılmaqla aşağıdakı şəkildə olmuşdur:

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2023-ci il
	tarixində bitən il üzrə	tarixində bitən il üzrə
Dilinq əməliyyatları, xalis	(792)	-
Valyuta balanslarının yendən qiymətləndirilməsi, xalis -	-	-
Cəmi xarici valyuta əməliyyatları üzrə xalis gəlir/(zərər)	(792)	

19. DİGƏR GƏLİRLƏR

Digər gəlirlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2023-ci il
	tarixində bitən il üzrə	tarixində bitən il üzrə
Cərimələrdən əldə edilən gəlirlər	-	-
Satış üçün nəzərdə tutulan aktivlər üzrə gəlir	-	-
Sair gəlirlər	-	-
Cəmi digər gəlirlər	-	-

Digər xərclər aşağıdakılardan ibarətdir:

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2023-ci il
	tarixində bitən il üzrə	tarixində bitən il üzrə
Ödənilmiş cərimə və dəbbə	(137)	-
Sair xərclər	(4,321)	(3035.58)
Cəmi digər gəlirlər	(4,458)	(-)

BOKT "FİNANS KREDİT" MMC
31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
(Azərbaycan Mənatı ilə)

20. MƏNFƏƏT VERGİSİ

Mənfəət vergisi xərci aşağıdakı komponentlərdən ibarətdir:

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2023-ci il
	tarixində bitən il üzrə	tarixində bitən il üzrə
Cari vergi xərci	(10,001)	(52 977.53)
Təxirə salınmış vergi öhdəliyi	(78)	-
Cəmi mənfəət vergisi gəliri/(xərci)	(10,079)	(52977.53)

Təşkilatın mənfəətinə 20% (2021-ci ildə: 5%) dərəcəsində mənfəət vergisi hesablanır.

Təşkilat, vergiləri Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyinə əsasən hazırlanmış vergi hesabatlarına və qeydlərinə əsasən hesablayır və bu hesablamalar Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarından fərqlənə bilər.

Qanunvericiliklə müəyyən edilmiş xərclər və gəlirlərin mənfəət vergisindən azad edilməsi səbəbindən vergi fərqləri yaranır.

Təxirə salınmış vergilər maliyyə hesabatlarında göstərilən aktiv və öhdəliklərin qalıq dəyəri ilə onların vergi hesabatındakı qalıq dəyərləri arasındakı müvəqqəti fərqlərin xalis vergi təsirini əks etdirir. 31 dekabr 2023-cü il tarixinə müvəqqəti fərqlər əsasən, gəlirlərin və xərclərin tanınmasına görə yaranmışdır.

Mühasibat mənfəəti ilə mənfəət vergisi xərci arasında əlaqə 31 dekabr 2022-ci və 2023-cü il tarixlərinə aşağıdakı kimi izah edilir:

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2023-ci il
	tarixində bitən il üzrə	tarixində bitən il üzrə
Vergidən əvvəlki mənfəət	50,004	264 887.67
Vergi bazası	20%	20%
Vergi bazasına uyğun hesablanmış vergi xərci	(10,001)	(52 977.53)
Vergi bazasına təsir edən digər müvəqqəti fərqlər	(78)	0
Mənfəət vergisi xərci	(10,079)	(52977.53)
Cari mənfəət vergisi xərci	(10,001)	(52 977.53)
Təxirə salınmış vergi öhdəliyində dəyişikliklər	(78)	0
Mənfəət vergisi xərci	(10,079)	(52977.53)

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2023-ci il
	tarixində bitən il üzrə	tarixində bitən il üzrə
İlin əvvəlinə təxirə salınmış vergi öhdəliyi	-	-
Təxirə salınmış vergi gəliri/(xərci)	(78)	-
İlin sonuna təxirə salınmış vergi öhdəliyi	(78)	-

21. MALİYYƏ RİSKLƏRİNİN İDARƏ EDİLMƏSİ

Təşkilat daxilində risklərin idarə edilməsi maliyyə (kredit, bazar, coğrafi, valyuta, likvidlik və faiz dərəcəsi riskləri), əməliyyat və hüquqi risklər ilə əlaqədar həyata keçirilir. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi funksiyasının əsas məqsədi risk limitlərinin müəyyən edilməsi və bu limitlərə riayət edilməsidir. Əməliyyat və hüquqi risklərin idarə edilməsində məqsəd bu risklərin azaldılması üçün nəzərdə tutulan daxili qayda və prosedurlara müvafiq qaydada riayət edilməsini təmin etməkdən ibarətdir.

Kredit riski

Kredit riski. Maliyyə aləti üzrə əməliyyat aparan bir tərəf öz öhdəliyini yerinə yetirməməsi nəticəsində digər tərəfə maliyyə zərəri vurduqda, Təşkilat kredit riskinə məruz qalır. Kredit riski Təşkilatın qarşı tərəflərlə həyata keçirdiyi kredit və digər əməliyyatlar nəticəsində ortaya çıxır ki, bu da maliyyə aktivlərinin yaranmasına gətirib çıxarır.

Maliyyə aləti üzrə əməliyyat aparan bir tərəf öz öhdəliyini yerinə yetirməməsi nəticəsində digər tərəfə maliyyə zərəri vurduqda, Bank kredit riskinə məruz qalır. Kredit riski Bankın qarşı tərəflərlə həyata keçirdiyi kredit və digər əməliyyatlar nəticəsində ortaya çıxır ki, bu da maliyyə aktivlərinin yaranmasına gətirib çıxarır.

GKZ hesablamalarının mexanizmi aşağıdakı təsvir olunur və əsas elementləri bunlardır:

DE	Defolt ehtimalı müəyyən vaxt civarında defoltun mümkünlüyünün qiymətləndirilməsidir. Defolt, təhlil edilən müddət ərzində müəyyən anda yalnız müvafiq vəsait daha əvvəl uçotdan çıxarılmamış və hələ də portfelə daxil olanda yaranan bilər
DHRH	Defolt halında riskin həcmi, müqavilədə nəzərdə tutulub-tutulmamasından asılı olmayaraq, əsas və faiz məbləğlərinin qaytarılması, kredit öhdəliyi üzrə gözlənilən vəsaitlərin istifadəsi və yerinə yetirilməmiş ödənişlər üzrə hesablanmış faiz də daxil olmaqla hesabat tarixindən sonra risk həcmində gözlənilən dəyişikliyi nəzərə almaqla gələcək defolt tarixində risk həcmi qiyətləndirilməsidir.
DHZ	Defolt halında zərər müəyyən zaman defolt yarananda əmələ gələn zərərin qiymətləndirilməsidir. Bu, müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş ödəniləcək pul vəsaitləri ilə kreditörün əldə etməyi gözlədiyi pul vəsaitləri arasındakı fərqə əsaslanır. Bu, adətən DHZ faizi kimi ifadə edilir.

Özünün GKZ modelərində Təşkilat geniş miqyaslı proqnoz məlumatlarına, məsələn kredit riski komponentlərin qiymətləndirmələrinə inteqrasiya olunmuş iqtisadi göstəricilərə əsaslanır. Dəyərşəzləşmə zərərləri və azatətmələr maliyyə aktivinin ümumi balans dəyərində düzəliş kimi uçota alınan modifikasiya zərərlərindən ayrı olaraq uçota alınır və açıqlanır.

Təşkilat hesab edir ki, ilkin tanımadan sonra kredit reytingi əhəmiyyətli dərəcədə pisləşdikdə kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artmışdır. Əhəmiyyətli pisləşmə səviyyəsi seqmentdən seqmentə fərqlənir və 2-ci və 3-cü pillə arasında və ya müəyyən edilmiş litim daxilində dəyişir. Təşkilat həmçinin aktiv üzrə kredit riskinin əhəmiyyətli artmasına təkan vermək üçün 2-ci dərəcəli keyfiyyət metodunu tətbiq edir, məsələn müştərinin / obyektin müşahidə siyahısına daxil edilməsi və ya hesabın saxlanması. Kredit reytinginin dəyişməsindən asılı olmayaraq müqavilə ödənişləri 30 gündən artıqdırsa, kredit riski ilkin tanıma anından etibarən əhəmiyyətli artmış hesab olunur.

Borcalan müqavilə şərtlərindən asılı olaraq müqavilə ödənişlərini 90 gün gecikdirərsə, Təşkilat maliyyə alətinin defolt olduğunu və buna görə də GKZ hesablamaları üçün Mərhələ 3-ün (kredit üzrə dəyərşəzləşmə) əmələ gəldiyini hesab edir. Təşkilat gün ərzində tələb olunan ödənişlər fərdi müqavilələrdə göstəriləndi kimi iş gününün bağlanması səbəbi ilə ödənilməyəndə kassa və banklararası qalıqlarını defolt hesab edir və dərhal tədbirlər görür. Müştərinin defolt vəziyyətində olub-olmamasını keyfiyyət baxımından qiymətləndirilməsi çərçivəsində

BOKT "FİNANS KREDİT" MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

(Azərbaycan Manatı ilə)

Təşkilat GKZ-ni AYKD aktivləri, kreditin dəyərsizləşməsi amilləri olan əhəmiyyətli aktivlər və kredit riskinin əhəmiyyətli artması amilləri olan müəyyən aktivlər üçün fərdi əsasla hesablayır. Təşkilat bütün digər siniflərdən olan aktivləri homogen borcalanlar qruplarına GKZ-ni kreditlərin daxili və xarici xüsusiyyətlərinin birləşməsi əsasında məcmu şəkildə hesablayır

GKZ ehtiyatı aktivin müddəti ərzində yaranması gözlənilən kredit zərərlərinə əsaslanır. Lakin əmələ gəlmiş andan kredit riskində əhəmiyyətli artım olmadığı hallarda ehtiyat 12 aylıq gözlənilən kredit zərərinə əsaslanır. 12aGKZ hesabat tarixindən sonra 12 ay ərzində mümkün olan maliyyə alətləri ilə bağlı öhdəliklərin yerinə yetirilməməsindən irəli gələn GKZ-dən ibarətdir.

Hər hesabat dövrünün sonunda Təşkilat, maliyyə alətinin qalan müddəti üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi riskindəki dəyişiklikləri nəzərdən keçirməklə, maliyyə aləti üzrə kredit riskinin ilkin tanınmadan sonra əhəmiyyətli artıb-artmamasının qiymətləndirilməsi siyasətini tətbiq etmişdir. Yuxarıdakı prosesə əsaslanaraq, Təşkilat kreditləri aşağıdakı kimi qruplaşdırılır:

Mərhələ 1:	Kreditlər ilk dəfə tanınanda, Təşkilat ehtiyatı 12ay GKZ əsasında tanıyır. Mərhələ 1-in kreditlərinə həm də kredit riskinin azaldığı və Mərhələ 2-dən yenidən təsnif edilmiş vəsaitlər daxildir
Mərhələ 2:	Kredit verildiyi andan etibarən kredit riski əhəmiyyətli dərəcədə artanda Təşkilat ehtiyatı AMəGKZ üzrə tanıyır. Mərhələ 2 kreditlərinə həm də kredit riskinin azaldığı və Mərhələ 3-dən təsnif edilmiş vəsaitlər daxildir
Mərhələ 3:	Dəyərsizləşmiş hesab olunan kreditlər. Bank ehtiyatı AMəGKZ üzrə tanıyır.
AYKD:	Alınmış və ya yaranmış kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri (AYKD) ilkin tanınma zamanı kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləridir. AYKD aktivləri ilkin tanınmada ədalətli dəyərlə qeydə alınır və faiz gəliri sonradan krediti nəzərə almaqla düzəliş edilmiş EFD əsasında tanınır. GKZ yalnız gözlənilən kredit zərərlərində sonradan dəyişiklik baş verəndə tanınır və ya ləğv edilir.

Təşkilatın Müşahidə Şurasının tərəfindən təsdiqlənmiş Kredit Siyasətinə uyğun olaraq mümkün kredit risklərinin diversifikasiyasını və azaldılmasını təmin etmək üçün kredit portfeli üzrə bəzi limitlər müəyyən edilmişdir. Bu limitlər aşağıda göstərilir:

1. Biznes və istehlak kreditləri portfeli üzrə limitlər;
2. İqtisadi sektorlar üzrə limitlər;
3. Regionlar üzrə limitlər;
4. Konsentrasiya limitləri; və
5. Təminatın növü üzrə limitlər

Rəhbərlik müntəzəm olaraq bütün limitlərə riayət edilməsinə nəzarət edir və bəzi limitlər (bir borcalan və ya bir-biri ilə əlaqədar borcalanlar qrupuna verilmiş kreditlərin maksimum məbləği və əlaqəli tərəflərə verilmiş kreditlərin maksimum məbləği) hər hansı yeni kreditin verilməsindən əvvəl yoxlanılır.

Bundan əlavə, Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı ölkədə fəaliyyət göstərən bütün maliyyə təşkilatları tərəfindən riayət edilməsi məcburi hesab olunan bəzi limitlər müəyyən edir və bu limitlərə müntəzəm olaraq nəzarət edir.

Kredit risklərinin idarə edilməsi Təşkilatın əməliyyatlarının tərkib hissəsidir. Risklərin idarə edilməsi funksiyası kreditlərin verilməsi və təsdiqlənməsindən onun geri qaytarılmasınadək baş verən kredit prosesinin bütün mərhələlərini əhatə edir.

BOKT "FİNANS KREDİT" MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
(Azərbaycan Manatı ilə)

Təşkilatın kredit siyasəti kreditlərin verilməsi prosesinə cəlb olunan Təşkilatın hər bir əməkdaşının vəzifə və səlahiyyətlərini tənzimləyir, eləcə də kreditlərin verilməsi limitlərini, kreditlərə nəzarət qaydalarını, Təşkilatın tətbiq etdiyi reyting sisteminin prinsiplərini və kreditlərin verilməsi prosedurlarını müəyyən edir.

Kreditin təsdiqlənməsi proseduru və səlahiyyətlərin müəyyən edilməsi. Kreditin təsdiqlənməsi prosesi Təşkilatın Kredit Siyasətində nəzərdə tutulan prosedurlara uyğun olaraq həyata keçirilir. Kreditin təsdiqlənməsi səlahiyyətləri hər bir biznes vahidi üzrə Təşkilatın Rəhbərliyi tərəfindən təsdiqlənmiş limitlər çərçivəsində müəyyən edilir.

Kreditlərin təsdiqlənməsi üzrə səlahiyyətlər. Kreditlərin verilməsindən əvvəl Təşkilat, potensial borcalanların ətraflı qiymətləndirilməsini aparır. Bu təhlil potensial borcalanın maliyyə vəziyyətinə, bazardakı mövqeyinə, kreditin təminatı üçün qoyulmuş girovun növünə və dəyərində, eləcə də kredit tarixçəsinə əsaslanır. Kreditlər üzrə monitoring borcalan üzrə Təşkilatın daxili risk reytingini nəzərə alaraq, kreditin ümumi müddəti ərzində müntəzəm şəkildə aparılır. Kreditin ödəmə vaxtı keçdikdə, Kredit Müqaviləsinin müddətlərində və şərtlərində, Kredit Sazişində, Girov Müqaviləsində və Azərbaycan Respublikası qanunları və Mülki Məcəlləsində göstərilən vasitələrin köməyi ilə yığılacaq. Ödənişlərin vaxtı gecikdirildiyi halda, Kredit işçisi yaranan vəziyyəti hərtərəfli təhlil edəcək və həmin vəziyyətin qarşısını dərhal almaq üçün borc alanla əlaqə saxlayır. Bundan sonra həmin gecikdirilmiş ödənişlər haqqında kredit işçisi hesabat hazırlayır və bu hesabat baxılması, nəzərdən keçirilməsi və kredit işçisi tərəfindən islahedici tədbirlərin görülməsi haqda təlimatların hazırlanması üçün Təşkilatın Kredit Komitəsinə göndərilir. Kredit Komitəsi krediti hər ay nəzərdən keçirir digər əlavə tədbirləri müzakirə edir. Kreditlərin böyük hissəsi üzrə faiz ödənişləri hər ay aparıldığına görə, bu Təşkilata borcalanın maliyyə vəziyyətinə dair əlavə məlumat əldə etmək imkanı verir.

Təşkilat 20,000 AZN məbləğindən yuxarı olan kreditlər üçün girov (daşınmaz əmlak, əsas vəsaitlər, dövrüyyədə olan mallar, qiymətli kağızlar və s.) təminatının alınmasını nəzərdə tutur. Girovun qiymətləndirilməsi müstəqil peşəkar şirkət tərəfindən aparılır.

Bazar riski. Təşkilat bazardakı ümumi və spesifik dəyişikliklərə məruz qalan (a) valyuta (b) faiz dərəcəsi və (c) pay alətləri üzrə açıq mövqelər ilə əlaqədar bazar risklərinə məruz qalır.

Xarici valyuta riski. Təşkilat Azərbaycan manatına qarşı xarici valyuta məzənnələrindəki dəyişikliklərin onun maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsiri ilə əlaqədar xarici valyuta riskinə məruz qalır. Kredit Komitəsi hər bir valyuta üzrə və ümumilikdə risklərin səviyyəsi ilə əlaqədar günün sonuna, həmçinin bir gün ərzində limitlər müəyyən edir və bu limitlərə gündəlik nəzarət edir. Təşkilat spekulyativ fəaliyyət və ya hecinq məqsədləri üçün hər hansı derivativ alətlərlə əməliyyat aparmır. Bu cür alətlər Azərbaycan Respublikasında geniş yayılmamışdır.

Hesabat dövrünün sonunda Təşkilatın məruz qaldığı valyuta risk üzrə ümumi təhlil aşağıdakı kimi əks olunur:

	31 dekabr 2022-ci il			31 dekabr 2023-cü il		
	Pul maliyyə aktivləri	Pul maliyyə öhdəlikləri	Mövqe	Pul maliyyə aktivləri	Pul maliyyə öhdəlikləri	Mövqe
AZN	2.094.303	(1.846.635)	247.668	2821411.64	2307977.07	513434.57
Cəmi (-)	2.094.303	(1.846.635)	247.668	2821411.64	2307977.07	513434.57

Yuxarıdakı cədvəle yalnız pul aktivləri və öhdəlikləri daxildir. Təşkilat hesab edir ki, pay alətləri üzrə investisiyalar və qeyri-pul aktivləri əhəmiyyətli valyuta riskinin yaranmasına gətirib çıxarmır.

BOKT "FİNANS KREDİT" MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR

(Azərbaycan Manatı ilə)

Faiz dərəcəsi riski. Təşkilat bazar faiz dərəcələrinin dəyişməsinin onun maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsiri ilə əlaqədar riskə məruz qalır. Bu cür dəyişikliklər nəticəsində faiz marjaları arta bilər, lakin faiz dərəcələri üzrə gözlənilməyən dəyişikliklər baş verdiyi təqdirdə faiz marjaları həmçinin azala və ya zərərin yaranmasına səbəb ola bilər. Rəhbərlik faiz dərəcələrinin dəyişməsinin qəbul edilə bilən səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir və bu limitlərə hər gün nəzarət edir. Aşağıdakı cədvəldə Təşkilatın məruz qaldığı faiz dərəcəsi riski üzrə ümumi təhlil əks olunur:

	31 dekabr 2022-ci il		31 dekabr 2023-ci il	
	Faiz dərəcəsi 1%	Faiz dərəcəsi -1%	Faiz dərəcəsi 1%	Faiz dərəcəsi -1%
Aktivlər:				
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	20,740	(20,740)	2747044.99	2747044.99
Öhdəliklər:				
Banklar və digər maliyyə institutlarına olan borclar	16,506	(16,506)	1561521.13	(1561521.13)
Vergidən əvvəlki mənfəətə xalis təsir	4,234	(4,234)	1185523.86	1185523.86

Təşkilat öz maliyyə alətləri üzrə faiz dərəcələrinə nəzarət edir. Təşkilatın rəhbərliyi tərəfindən təhlil edilmiş hesabatlara əsaslanan faiz dərəcələri aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2023-cü il
İllik %	AZN	AZN
Aktivlər		
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	24-48%	24-48%
Öhdəliklər		
Banklar və digər maliyyə institutlarına olan borclar	12-16%	-

Coğrafi risk. 31 dekabr 2022-ci il tarixində Təşkilatın maliyyə aktiv və öhdəliklərinin coğrafi təhlili aşağıdakı kimidir:

	Azərbaycan Respublikası	MDB-yə üzv olan ölkələr	Cəmi
Aktivlər			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	16,630	-	16,630
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	2,074,000	-	2,074,000
Digər maliyyə aktivləri	3,673	-	3,673
Cəmi aktivlər	2,094,303	-	2,094,303
Öhdəliklər			
Banklar və digər maliyyə institutlarına olan borclar	(1,650,600)	-	(1,650,600)
Səhmdarlar və digər fiziki şəxslər qarşısında olan öhdəliklər	(193,340)	-	(193,340)
Digər öhdəliklər	(2,695)	-	(111,509)
Cəmi öhdəliklər	(1,846,635)	-	(1,955,449)
Balans üzrə xalis mövqe	247,668	-	138,854

BOKT "FİNANS KREDİT" MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
(Azərbaycan Manatı ilə)

31 dekabr 2023-cü il tarixində Təşkilatın maliyyə aktiv və öhdəliklərinin coğrafi təhlili aşağıdakı kimidir:

	Azərbaycan Respublikası	MDB-yə üzv olan ölkələr	Cəmi
Aktivlər			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	2 874.10	-	2 874.10
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	2747044.99	-	2747044.99
Digər maliyyə aktivləri	71492.55	-	71492.55
Cəmi maliyyə aktivləri	2821411.64	-	2821411.64
Öhdəlikləri			
Banklar və digər maliyyə institutlarına olan borclar	1561521.13	-	1561521.13
Səhmdarlar və digər fiziki şəxslər qarşısında olan öhdəliklər	44522.60	-	44522.60
Digər öhdəliklər	701933.34	-	701933.34
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	2307977.07	-	2307977.07
Balans üzrə xalis mövqe	513434.57	-	513434.57

Digər risk konsentrasiyaları. Rəhbərlik, verilmiş kreditlərin ümumi məbləği xalis aktivlərin 10%-dən yuxarı olan borcalanlar haqqında məlumatları əks etdirən hesabatlara əsasən kredit riski üzrə konsentrasiyaya nəzarət edir və bu cür məlumatları açıqlayır. 31 dekabr 2022 və 2023-cü il tarixlərində Təşkilatın əhəmiyyətli risk konsentrasiyaları olmamışdır.

Likvidlik riski. Likvidlik riski Təşkilatın maliyyə öhdəliklərindən irəli gələn öhdəliklərin yerinə yetirilməsində təşkilatın çətinliklərlə üzləşəcəyi riskdir. Buraya depozitlərin geri götürülməsi tələblərinə cavab vermək və faktiki olaraq ödəmə vaxtı çatmış maliyyə alətləri ilə üzrə digər maliyyə öhdəliklərini yerinə yetirmək üçün kifayət qədər vəsaitlərin mövcud olması aiddir. Likvidlik riski aktivlər üzrə əməliyyatların yerinə yetirilmə müddətinin öhdəliklər üzrə əməliyyatların ödəmə müddətləri ilə uzlaşmadığı hallarda ortaya çıxır. Təşkilatın rəhbərliyinin fikrincə aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin və faiz dərəcələrinin uyğunluğu və/və ya nəzarət olunan uyğunsuzluğu maliyyə təşkilatlarının idarə olunması üçün əsas amillərdir.

Likvidlik risklərinin idarə edilməsi məqsədilə, Təşkilat aktiv/öhdəliklərin idarə edilməsi prosesinin bir hissəsi kimi bankların əməliyyatları üzrə gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinə hər gün nəzarət edir.

Təşkilatın likvidlik siyasəti aşağıdakılardan ibarətdir:

- Pul vəsaitləri hərəkətinin proqnozlaşdırılması və müxtəlif zaman çərçivələrində likvidliyin təmin edilməsi üçün lazımı likvid aktivlərin səviyyəsinin saxlanması;
- Təşkilatın strateji məqsədlərinə uyğun maliyyə planının hazırlanması;
- Müxtəlif maliyyələşdirmə mənbələrinin saxlanması və beləliklə, Təşkilatın ölkədaxili və xarici mənbələrdən borc almaq imkanlarının artırılması;
- Yüksək likvidli və yüksək keyfiyyətli aktivlərin saxlanması;
- Məhsul bazasının vaxt çərçivələrində mövcud maliyyələşdirmə mənbələrinə uyğunlaşdırılması;
- Aktiv və öhdəliklər strukturunun vaxt çərçivələrində daimi monitorinqi.

BOKT "FİNANS KREDİT" MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
(Azərbaycan Manatı ilə)

Təşkilat aşağıda göstəriləyi kimi gözlənilən ödəmə müddətlərinə və likvidlik çatışmazlığına nəzarət edir:

	Tələb edilən və 1 aydan az	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	12 aydan 5 ilədək	5 ildən çox	Cəmi
31 dekabr 2022-ci il						
Maliyyə aktivləri	16.630	-	13.949	2.063.724	-	2.094.303
Maliyyə öhdəlikləri	-	-	(702.695)	(1.143.940)	-	(1.846.635)
Gözlənilən ödəmə müddətlərinə						
əsasən cəmi likvidlik						
çatışmazlığı	16.630	-	(688.746)	919.784	-	247.668
31 dekabr 2023-cü il						
Maliyyə aktivləri	-	-	2821411.64	-	-	2821411.64
Maliyyə öhdəlikləri	-	-	(2307977.07)	-	-	(2307977.07)
Gözlənilən ödəmə müddətlərinə						
əsasən cəmi likvidlik						
çatışmazlığı	-	-	(-)	-	-	-

Təşkilatın likvidliyinin idarə olunması üçün aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətləri bölgüsü və faiz dərəcələrinin uyğunluğu ən azı likvidlik əmsalının adekvatlığının qorunması nisbətində təşkil olunur. Qeyd etmək lazımdır ki, Təşkilat Rəhbərliyinin fikrincə Təşkilatın idarə olunması üçün aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətləri bölgüsü və ona adekvat olaraq faiz dərəcələrinin uyğunluğu və/və ya nəzarət olunan uyğunsuzluğu likvidliyin idarə olunması üçün əsas amillərdir.

Nəzərə alsaq ki, təşkilatlarda bir çox hallarda likvidliyin idarə olunması göstəriciləri və bu göstəricilərin tam uyğunluğu təmin edilməyə bilər. Belə ki, təşkilatlarda aktiv və öhdəliklər üzrə əməliyyatlar çox zaman qeyri-müəyyən müddətdə aparılır və fərqli xarakterli daşıyır. Bu göstəricilər üzrə likvidlik əmsalının qeyri-adekvatlığı potensial olaraq gəlirliliyi artırır, ancaq eyni zamanda zərərin baş vermə riskini yüksəldə bilər.

Rəhbərliyin fikrincə, Azərbaycanda fəaliyyət göstərən maliyyə institutları üçün mövcud olan əlverişli makroiqtisadi şərait, pul vəsaitləri üzrə müsbət daxilolmalar, əməliyyatların gəlirliliyi və tələb olunduqda, mövcud olan maliyyə resurslarından istifadə nəticəsində likvidlik üzrə uyğunsuzluqdan yaranan risklər əhəmiyyətli dərəcədə azalır.

22. KAPİTALIN İDARƏ EDİLMƏSİ

Kapitalın idarə olunmasında Təşkilatın məqsədi ARMB-nin kapitalın məbləği ilə bağlı müəyyən etdiyi tələblərə riayət edilməsini, Təşkilatın fasiləsiz fəaliyyət göstərmək üçün kifayət qədər kapital bazasının saxlanılmasını təmin etməkdir.

23. ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR

Məhkəmə prosedurları. Vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyət gedişində Təşkilata qarşı irəli sürülə biləcək iddialarla əlaqədar, Təşkilatın Rəhbərliyi öz təxminlərinə, eləcə də daxili və kənar peşəkarların məsləhətlərinə əsasən hesab edir ki, bu iddialarla bağlı heç bir əhəmiyyətli zərər baş verməyəcəkdir və buna müvafiq olaraq hazırkı maliyyə hesabatlarında heç bir ehtiyat hesablanmamışdır.

Vergi qanunvericiliyi. Azərbaycanın vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez baş verə bilən dəyişikliklərə məruz qalır. Təşkilatın əməliyyatlarına və fəaliyyətinə tətbiq edilən bu cür qanunvericiliyə dair Rəhbərliyin şərtlərinə müvafiq dövlət vergi orqanları tərəfindən etiraz edilə bilər.

Azərbaycan Respublikasında cərəyan edən son hadisələr göstərir ki, vergi orqanları qanunvericiliyi şərh edərkən və vergilərin məbləğini müəyyən edərkən daha sərt mövqe nümayiş etdirə bilər və keçmişdə etiraz edilməyən əməliyyat və fəaliyyətlərə yenidən baxıla bilər. Bunun nəticəsində, Təşkilata qarşı böyük məbləğdə əlavə vergilər, cərimələr və faizlər hesablanıla bilər. Vergi orqanları tərəfindən vergi ödəyicisinin son üç təqvim ilindən çox olmayan fəaliyyəti yoxlanıla bilər. Qanunvericiliklə müəyyən olunmuş xüsusi hallarda yoxlama daha artıq dövrləri əhatə edə bilər.

Kapital məsrəfləri ilə bağlı öhdəliklər. 31 dekabr 2022 və 31 dekabr 2023-cü il tarixlərində Təşkilatın avadanlıqları ilə əlaqədar kapital məsrəfləri ilə bağlı öhdəlikləri olmamışdır.

**31 DEKABR 2022-Cİ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR**
(Azərbaycan Manatı ilə)

24. MALİYYƏ ALƏTLƏRİNİN ƏDALƏTLİ DƏYƏRİ

Ədalətli dəyər, məcburi satış və ya ləğv etmə halları istisna olmaqla, maraqlı tərəflər arasında cari əməliyyat zamanı maliyyə alətinin mübadilə edilə bildiyi məbləği əks etdirir və ən yaxşı olaraq aktiv bazar qiyməti ilə təsdiqlənir.

Maliyyə alətlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri Təşkilat tərəfindən mövcud bazar məlumatlarından (əgər mövcud olarsa) və müvafiq qiymətləndirmə metodlarından istifadə etməklə müəyyən edilmişdir. Lakin, təxmin edilən ədalətli dəyərin müəyyən edilməsi üçün bazar məlumatlarını şərh edərkən peşəkar mülahizələr irəli sürmək tələb edilir. Azərbaycan Respublikasında inkişaf etməkdə olan bazar iqtisadiyyatına xas xüsusiyyətlər müşahidə olunmaqdadır, lakin iqtisadi şərtlər maliyyə bazarlarında aktivliyin həcmi məhdudlaşdırmaqda davam edir. Bazar qiymətləri köhnəlmiş ola bilər və ya aşağı qiymətlərlə satışın dəyərini əks etdirə bilər və bu səbəbdən maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini əks etdirməyə bilər. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən edərkən Rəhbərlik bütün mövcud bazar məlumatlarından istifadə edir. Təşkilat müəyyən qiymətləndirmə üsulları ilə maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini açıqlamaq üçün aşağıdakı qiymətləndirmə səviyyələrindən istifadə edir:

* Səviyyə 1: fəal bazarda alınıb-satılan maliyyə alətlərinin (ictimai satışa çıxarılan törəmələr, ticarət və satıla bilən qiymətli kağızlar və s.) ədalətli dəyəri hesabat dövrünün sonunda bazar qiymətlərinə əsaslanır. Təşkilat tərəfindən saxlanılan maliyyə aktivləri üçün istifadə olunan bazar qiyməti cari təklif qiymətini əks etdirir. Bu alətlər 1-ci səviyyəyə daxil edilir.

* Səviyyə 2: fəal bazarda alınıb-satıla bilməyən maliyyə alətlərinin (hesabdan əlavə törəmələr) ədalətli dəyəri müəssisənin təxminlərinə daha az etibar edərək və mümkün qədər müşahidə edilən bazar məlumatlarına əsaslanan qiymətləndirmə üsullarından istifadə etməklə müəyyən edilir. Ədalətli dəyər aləti tələb olunan bütün əhəmiyyətli müşahidələr mövcuddursa, alət 2-ci səviyyəyə aid edilir.

• Səviyyə 3: Bir və ya daha çox əhəmiyyətli amillər müşahidə oluna bilən bazar məlumatlarına əsaslanıb bilmərsə, bu maliyyə aləti 3-cü səviyyəyə aid edilir. Bu hal bazara çıxarılmamış qiymətli kağızlar üçün nəzərdə tutulur.

BOKT "FİNANS KREDİT" MMC

**31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR**

(Azərbaycan Manatı ilə)

Aşağıdakı cədvəl maliyyə alətlərini ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyəsilə müəyyən edilən ədalətli dəyərə təhlil edir:

	31 dekabr 2022-ci il			
Maliyyə aktivləri	1-ci səviyyə	2-ci səviyyə	3-cü səviyyə	Cəmi
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	16.630	-	-	16.630
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	-	2.063.724	-	2.063.724
Digər maliyyə aktivləri	-	13.949	-	98.244
Cəmi maliyyə aktivləri	16.630	2.077.673	-	2.094.303
Maliyyə öhdəlikləri				
Banklar və digər maliyyə institutlarına olan borclar	1.650.600	-	-	1.650.600
Səhmdarlar və digər fiziki şəxslər qarşısında olan öhdəliklər	193.340	-	-	193.340
Digər öhdəliklər	-	2.695	-	2.695
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	1.843.940	2695	-	1.846.635

31 dekabr 2023-cü il

Maliyyə aktivləri	1-ci səviyyə	2-ci səviyyə	3-cü səviyyə	Cəmi
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	2 874.10	-	-	2 874.10
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	-	2747044.99	-	2747044.99
Digər maliyyə aktivləri	-	71492.55	-	71492.55
Cəmi maliyyə aktivləri	2874.10	2818537.54	-	2821411.64
Maliyyə öhdəlikləri				
Banklar və digər maliyyə institutlarına olan borclar	1561521.13	-	-	1561521.13
Səhmdarlar və digər fiziki şəxslər qarşısında olan öhdəliklər	44522.60	-	-	44522.60
Digər öhdəliklər	701933.34	-	-	701933.34
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	2307977.07			2307977.07

BOKT "FİNANS KREDİT" MMC
31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BİTƏN İL ÜZRƏ
MALİYYƏ HESABATLARI ÜZRƏ QEYDLƏR
(Azərbaycan Mənatı ilə)

25. ƏLAQƏLİ TƏRƏFLƏRLƏ ƏMƏLİYYATLAR VƏ QALIQLAR

Tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, onlar eyni qrupun nəzarəti altında olsun və ya onlardan biri digərinə nəzarət edə bilsin və yaxud maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı qərar qəbul edərkən digər tərəfə əhəmiyyətli təsir göstərə bilsin. Əlaqəli tərəflər arasındakı münasibətləri nəzərə alarkən həmin münasibətlərin hüquqi formasına deyil, iqtisadi məzmununa diqqət yetirilir. 31 dekabr 2022 və 31 dekabr 2023-cü il tarixlərində əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar üzrə qalıqlar aşağıda göstərilir:

	31 dekabr 2022-ci il	31 dekabr 2023-cü il
Banklar və digər maliyyə institutlarına olan borclar:	950.600	1 547 545,23
<u>Səhmdarlar</u>	<u>193.340</u>	<u>44506.15</u>
Əlaqəli tərəflərə ödənişlər haqqında məlumat aşağıda təqdim edilir :		
	31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il üzrə	31 dekabr 2023-cü il tarixində bitən il üzrə
İstifadə hüquqlu aktivlər üzrə ödənişlər	24.000	-
<u>Əmək haqqı və mükafatlar</u>	<u>85.600</u>	<u>111774.93</u>

31 dekabr 2022-ci il tarixində bitən il ərzində aidiyyəti şəxslərə ödənişlər əmək haqqı və mükafatlardan ibarət olmuşdur.

26. ŞƏRTİ ÖHDƏLİKLƏR VƏ TƏƏHHÜDLƏR

Əməliyyat mühiti - Azərbaycan kimi inkişaf etməkdə olan ölkələrin bazarları inkişaf etmiş ölkələrlə müqayisədə müxtəlif risklərə, o cümlədən iqtisadi, siyasi və sosial, habelə hüquq və qanunvericiliklə bağlı risklərə daha çox məruz qalır. Azərbaycanda biznes fəaliyyətinə təsir edən qanun və qaydalar sürətlə dəyişməkdədir, vergi qanunvericiliyi və tənzimləyici baza müxtəlif formada şərh olunur. Azərbaycanın gələcək iqtisadi kursuna dövlət tərəfindən qəbul edilən fiskal və monetar siyasətlər, eləcə də hüquq, idarəetmə və siyasi sahələrdə aparılan islahatlar və dəyişikliklər mühüm təsir göstərir. Azərbaycan iri həcmdə neft və qaz hasilatı və ixracatı həyata keçirdiyindən onun iqtisadiyyatı dünya bazarındakı neft və qazın qiymətindən xüsusilə asılıdır. Əməliyyat mühiti müəssisənin ofisindən həm də uzaqdan işləmişlər. Uzaqdan iş rejimi şirkətin normal əməliyyat fəaliyyətinə ciddi təsir göstərməmişdir. Müştərilərin ödəniş qabiliyyətində müəyyən dərəcədə zəifləmə müşahidə olunmuşdur, lakin bu Şirkətin fəaliyyətinə mühüm risk yaratmır və rəhbərlik tərəfindən bu vəziyyətin müvəqqəti xarakter daşdığı zənn edilir. Rəhbərlik vəziyyətə nəzarəti davam etdirir. Gələcəkdə Şirkətin əməliyyat nəticələrinin, pul vəsaitlərinin hərəkətinin və maliyyə vəziyyətinin neqativ təsirə məruz qalma ehtimalı olsa da, həmin təsirin həcmi hazırda dəqiq şəkildə qiymətləndirmək mümkün deyildir.

Məhkəmə prosesləri - Şirkət vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyəti müddətində müştərilər və müqavilə tərəflərinin irəli sürdüyü iddialarla üzləşir. Rəhbərlik düşünür ki, heç bir hesablanmamış mühüm itkilər yaranmayacaq və bu səbəbdən də hazırkı maliyyə hesabatlarında ehtiyat nəzərdə tutulmamışdır.

Vergiqoyma - Azərbaycan Respublikasında vergi sistemi inkişaf etməkdə davam edir və bu qanunvericilikdə davamlı dəyişikliklər, rəsmi bəyannamələr və məhkəmə qərarları ilə xarakterizə olunur ki, bunlar da bəzən ziddiyyətli olmaqla vergi orqanları tərəfindən müxtəlif cür şərh edilir. Vergilər ciddi cərimələr, penyalar və faiz cərimələri tətbiq etmək səlahiyyətləri olan bir sıra orqanlar tərəfindən yoxlanılır və araşdırılır. Vergi ili vergi orqanları tərəfindən sonrakı 3 təqvim ili ərzində yoxlanıla bilər; lakin bəzi hallarda vergi ili daha uzun müddətə açıq qala bilər. Azərbaycan Respublikasındakı son hadisələr vergi orqanlarının vergi qanunvericiliyinin şərh edilməsi və tətbiqi zamanı daha sərt mövqe tutduqlarını göstərir. Bu hallar Azərbaycan Respublikasında başqa ölkələrlə müqayisədə daha əhəmiyyətli vergi riskləri yarada bilər. Rəhbərlik hesab edir ki, o, Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyi, rəsmi bəyannamələr və digər məhkəmə qərarları ilə bağlı öz qənaətinə əsaslanmaqla bütün vergi öhdəliklərini yerinə yetirmişdir. Lakin, müvafiq orqanların şərhləri fərqli ola bilər və həmin orqanlar öz şərhlərini müvəffəqiyyətlə tətbiq etdiyi təqdirdə onların maliyyə hesabatlarına mühüm təsiri ola bilər.

27. MALİYYƏ HESABATLARININ TƏSDİQ OLUNMASI

Maliyyə hesabatları 23 may 2024-cü il tarixində rəhbərlik tərəfindən təsdiq olunmuşdur.